

Kauppaa tukeva EU:n kehitysapu vähiten kehittyneille maille

Tarpeisiin puututaan – mutta EU-rahoitus jää jälkeen vuoden 2030 tavoitteesta

Sisällys

Kohta

01–18 | Keskeiset tiedot

01–08 | Miksi tämä aihe on tärkeä?

09–18 | Tilintarkastustuomioistuimen havainnot ja suositukset

19–81 | Tarkempi katsaus tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin

19–39 | EU:n strategiapuitteita uudistettiin, jotta voidaan vahvistaa vähiten kehittyneiden maiden kauppaa tukevan kehitysavun tarpeisiin keskittymistä, mutta näitä strategiapuitteita ole muunnettu toimintasuunnitelmaksi

21–24 | Kauppaa tukevan avun EU-strategian vuoden 2017 uudistuksessa kehoitettiin keskittymään entistä enemmän vähiten kehittyneisiin maihin

25–28 | Vuonna 2017 päivitetylle strategialle ei laadittu toimintasuunnitelmaa, jossa olisi asetettu välitavoitteita jäsenvaltioiden tai EU:n rahoitukselle

29–32 | Kauppaa tukevan kehitysavun käsite on liian laaja EU:n edustustojen ja toteuttajakumppaneiden ohjelmatyön suuntaamiseksi

33–36 | Aiemmin kauppaa tukevan kehitysavun yksittäisiä tarvearviointeja tehtiin tehostetun integroidun toimintakehyksen puitteissa, mutta arvioinnit on lähes kokonaan lopetettu

37–39 | Komissiolla ei ole käytössään kaupan tarpeiden arviointiin tarkoitettua erityistä tukea, mutta EU:n edustustot ovat määrittäneet ensisijaisia toiminta-alueita

40–64 | Kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua annetaan tarpeiden mukaisesti, mutta apu jää selvästi rahoitustavoitteesta

41–53 | Vähiten kehittyneille maille kohdennetulle rahoitukselle asetettua tavoitetta ei ole läheskään saavutettu eikä ole laadittu yksityiskohtaista analyysia, joka mahdollistaisi korjaavat toimenpiteet

54–58 | Vähiten kehittyneille maille myönnetty kauppaa tukeva EU:n kehitysapu kattaa useita merkityksellisiä osa-alueita ja aloja, mutta hankkeiden taloudellista kestävyyttä ei ole aina varmistettu

- 59–64 | EU:n edustustojen koordinointi on yleisesti ottaen hyvää, mutta tilaisuus parantaa koordinointia jäsenvaltioiden ja alueellisten EU:n edustustojen kanssa jäi käyttämättä
- 65–81 | Komissio seuraa entistä paremmin kauppaa tukevan EU:n tuen tuloksia ja vaikutuksia ja raportoi niistä aikaisempaa enemmän, mutta seuranta ja raportointi ei ole kattavaa**
- 66–69 | Komissio on vuodesta 2017 lähtien julkaissut vuosittain kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua koskevia tilannekatsauksia
- 70–77 | Komission kauppaa tukevan EU:n kehitysavun yleinen seuranta ja siitä raportointi ei ole kattavaa
- 78–81 | Kauppaa tukevan EU:n kehitysavun vaikutuksia kauppaan mitataan hyvin vähän

Liitteet

Liite I – Tietoa tarkastuksesta

Lyhenteet

Sanasto

Komission ja Euroopan ulkosuhdehallinnon vastaukset

Tarkastuksen eteneminen

Tarkastustiimi

Keskeiset tiedot

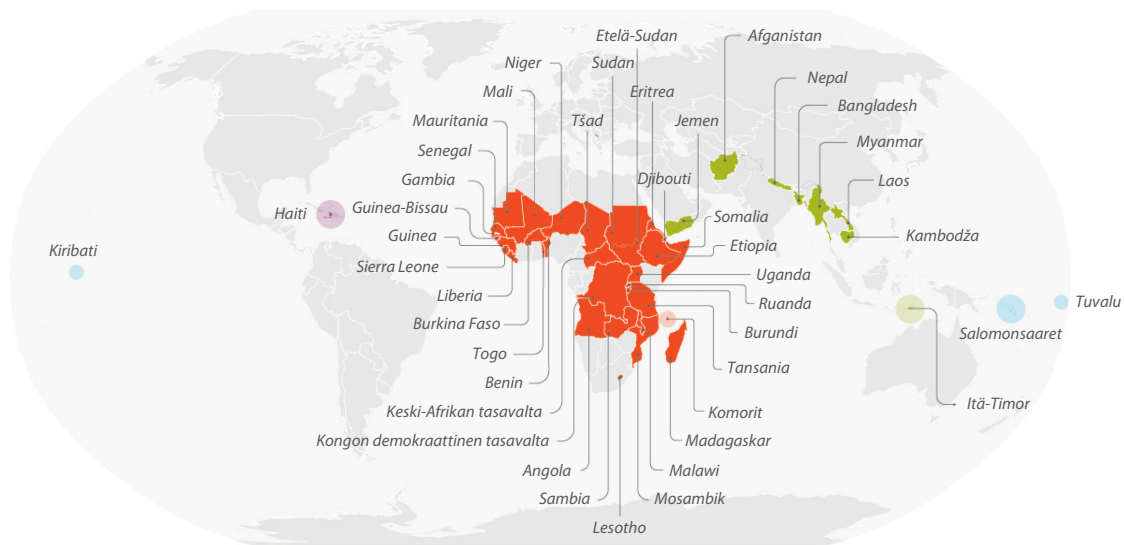
Miksi tämä aihe on tärkeä?

- 01** Kehitysmaissa kauppa ja erityisesti rajat ylittävä kauppa on tärkeää kasvun kannalta, sillä se voi nostaa miljoonia ihmisiä pois köyhyydestä. Kehitysmaiden ja erityisesti vähiten kehittyneiden maiden (LCD-maat) on kuitenkin vastattava merkittäviin haasteisiin, jotka vaikuttavat niiden kykyyn hyötyä alueellisesta ja maailmanlaajuisesta kaupasta.
- 02** Vähiten kehittyneet maat eivät ole homogeeninen ryhmä. Vaikka joillakin niistä saattaa olla yhteisiä piirteitä, vähiten kehittyneiden maiden tilanne ja olosuhteet vaihtelevat huomattavasti. Jotkin vähiten kehittyneet maat ovat poliittisesti epävakaita tai konfliktit koettelevat niitä, toiset taas ovat sisämaavaltioita tai tuotantovalmiuksiltaan heikkoja. Joissakin maissa maataloustuotanto asetetaan etusijalle elintarviketurvan varmistamiseksi, kun taas toisissa maissa pyritään monipuolistamaan tuotantoa viennin kehittämiseksi.
- 03** YK:n yleiskokous loi vähiten kehittyneiden maiden luokituksen vuonna 1971¹. Kansainvälinen yhteisö tunnusti näin, että näiden maiden auttamiseksi tarvitaan erityisiä tukitoimia. Tietyt erityisesti kehitysapuun ja kauppaan liittyvät [kansainväliset tukitoimenpiteet](#) on tarkoitettu ainoastaan näille maille. YK:n määritelmän mukaan vähiten kehittyneillä mailla tarkoitetaan maita, joiden tulotaso on alhainen ja joissa on merkittäviä rakenteellisia esteitä kestäväälle kehitykselle. Tällä hetkellä 44 maata on luokiteltu vähiten kehittyneiksi maiksi². Nämä maat sijaitsevat enimmäkseen Afrikassa (32 maata), joitakin sijaitsee Aasiassa (8), Tyynellämerellä (3) ja Karibialla (1) (ks. [kaavio 1](#)).

¹ YK:n päätöslauselma 2768 (XXVI), annettu 18 päivänä marraskuuta 1971.

² Vähiten kehittyneiden maiden luettelo (19.12.2024), YK.

Kaavio 1 | Kartta 44:stä vähiten kehittyneestä maasta (19. joulukuuta 2024)

Lähde: Tilintarkastustuomioistuin, Yhdistyneiden Kansakuntien kehityspoliitiikan komitean tietojen pohjalta.

- 04** Maailman kauppajärjestön (WTO) joulukuussa 2005 pidetyssä Hongkongin ministerikokouksessa käynnistettiin kauppaa tukevan kehitysavun aloite. Aloitteen tarkoituksena on auttaa kehitysmaita ja erityisesti vähiten kehittyneitä maita kehittämään kaupankäyntivalmiuksia ja infrastruktuuria, joita ne tarvitsevat hyötyäkseen kaupan avautumisesta. Tämä tehdään osana yleistä julkista kehitysapua, jossa avustuksia ja muita kuin markkinaehtoisia lainoja kohdennetaan kauppaan liittyviin ohjelmiin ja hankkeisiin³.

³ Aid for trade fact sheet, WTO.

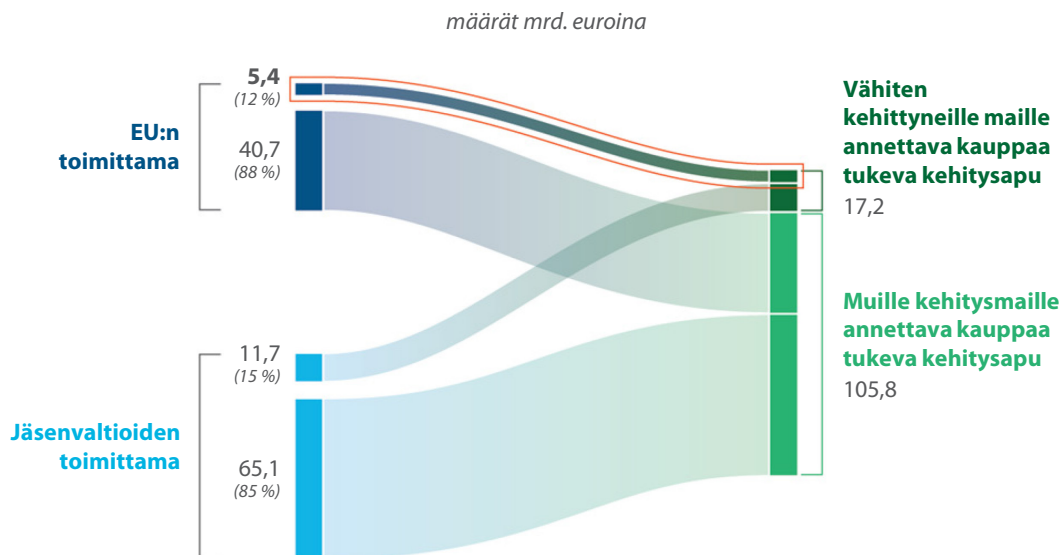
05 Koska kauppa itsessään on jo lähtökohtaisesti laajaa ja monimutkaista toimintaa, WTO tunnustaa, että myös kauppaa tukevan kehitysavun käsite on laaja, eikä sitä ole helppo määritellä⁴. Se kattaa lukuisia eri aihealueita, kuten

- o tuotantovalmiuksien kehittäminen (sisältäen kaiken maatalouden, metsätalouden, kalastuksen, teollisuuden, mineraalivarojen ja kaivannaisteollisuuden, pankkitoiminnan ja matkailun tuen) – investoiminen toimialoihin ja sektoreihin, jotta maat voivat monipuolistaa vientiään ja hyödyntää suhteellista etuaan
- o talouden infrastruktuuri – kotimaanmarkkinat, alueelliset ja maailmanlaajuiset markkinat yhdistävien teiden, satamien, rautateiden, energialaitosten ja tietoliikenneinfrastruktuurin rakentaminen
- o kauppapolitiikka ja sääntely sekä kauppaan liittyvät mukautukset – maiden auttaminen kehittämään kauppastrategioita, neuvottelemaan tehokkaammin ja jalkauttamaan tuloksia.

06 Vuonna 2005 pidetyn WTO:n konferenssin jälkeen EU hyväksyi vuonna 2007 oman kauppaa tukevaa kehitysapua koskevan strategiansa, jota päivitettiin vuonna 2017. EU:n kollektiivinen kauppaa tukeva kehitysapu (EU:lta ja sen jäsenvaltioilta yhdessä) vähiten kehittyneille maille on pysynyt suhteellisen vakaana viime vuosina. Vuosina 2017–2022 se oli 17,2 miljardia euroa. Muille kehitysmaille (muut kehitysmaat, joihin kuuluvat alemman ja ylemmän keskitulotason maat) myönnettiin 105,8 miljardia euroa. Pelkästään EU:n vähiten kehittyneille maille myöntämän tuen (joka koostuu komission avustuksista ja Euroopan investointipankin (EIP) edullisin ehdoin myönnettävistä lainoista) osuus kokonaismäärästä oli lähes kolmannes eli 5,4 miljardia euroa (ks. [kaavio 2](#)). Suurin osa komission tuesta annetaan unionin edustustojen kautta, jotka koordinoivat toimintaa kumppanimaissa toimivien kansainvälisten organisaatioiden, jäsenvaltioiden kehitysyhteistyövirastojen, kehityspankkien ja muiden toimeenpanoviranomaisten kanssa kumppanimaissa. Jäsenvaltiot puolestaan kanavoivat tukensa suurlähetystöjen ja kehitysyhteistyövirastojen kautta.

⁴ Ks. edellinen alaviite.

Kaavio 2 | Kauppaa tukeva kehitysapu vähiten kehittyneille maille ja muille kehitysmaille vuosina 2017–2022 (sitoumukset miljardeina euroina)

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin komission tietojen perusteella.

Huom. Erät kokonaismäärät eivät pyörityksestä johtuen välttämättä vastaa yksittäisten lukujen summaa.

07 Tarkastuksessa arvioitiin, onko komissio kohdistanut, toteuttanut ja valvonut asianmukaisesti vähiten kehittyneille maille annettavaa kauppaa tukevaa kehitysapua yleisellä tasolla kaikissa vähiten kehittyneissä maissa sekä erityisesti neljässä maassa (Angola, Kambodža, Malawi ja Ruanda), joihin tehtiin tarkastuskäynti paikan päällä. Tarkastajat selvittivät erityisesti, onko komissio

- o varmistanut, että vähiten kehittyneiden maiden kauppaa tukevaa kehitysapua koskevat tarpeet on otettu asianmukaisesti huomioon EU:n kauppaa tukevan kehitysavun strategian mukaisesti ja että ne on sisällytetty riittävästi komission ohjelmasuunnittelun päämääriin ja tavoitteisiin
- o kohdistanut kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua riittävästi vähiten kehittyneisiin maihin ja pannut tämän tuen täytäntöön niiden tarpeiden mukaisesti koordinoitusti muiden sidosryhmien kanssa ja
- o seurannut asianmukaisesti kauppaa tukevan EU:n kehitysavun tuloksia ja vaikutuksia vähiten kehittyneissä maissa ja raportoinut niistä.

Tarkastus kattaa vuodet 2017–2024.

- 08** Tilintarkastustuomioistuिन pyrkii kertomuksellaan osaltaan parantamaan vähiten kehittyneille maille suunnatun kauppaa tukevan EU:n kehitysavun hallinnointia komissiossa ja antamaan tietoa päättäjille uusien kauppaa tukevien kehitysapuhankkeiden ohjausrakenteiden mahdollisten tulevien muutosten yhteydessä (ks. kohta [23](#)). Tilintarkastustuomioistuिन ei ole käsitellyt aihetta viime vuosina. [Liitteessä I](#) on lisää taustatietoja ja yksityiskohtia tarkastuksen laajuudesta ja tarkastustavasta.

Tilintarkastustuomioistuimen havainnot ja suositukset

- 09** Tilintarkastustuomioistuिन toteaa kaiken kaikkiaan, että vaikka kauppaa tukevan EU:n kehitysavun strategista viitekehystä uudistettiin vuonna 2017 vähiten kehittyneiden maiden tarpeiden mukaisesti, sitä ei muunneltu konkreettiseksi toimintasuunnitelmaksi. Kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua annetaan näihin maihin niiden tarpeiden mukaisesti, mutta kaupan kehitysavussa ei olla saavuttamassa EU:n strategiassa asetettua vuoden 2030 rahoitustavoitetta.
- 10** Vuonna 2017, kun kauppaa tukevan avun EU-strategiasta oli kulunut 10 vuotta, komissio antoi strategian päivittämisestä tiedonannon, jossa se esitti uudistetun vision. Komission tavoitteena oli muun muassa nostaa vähiten kehittyneille maille suunnatun EU:n ja jäsenvaltioiden yhteisen kauppaa tukevan kehitysavun osuus asteittain 25 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä (ks. kohdat [21-24](#)).
- 11** Tarkastajat havaitsivat, että tavoitetta keskittyä entistä enemmän vähiten kehittyneisiin maihin ei ollut muunneltu jäsenvaltioiden kanssa sovituiksi toiminnalliseksi kohdistettujen tavoitteiden kokonaisuuksiksi. Tämä vaikeutti osaltaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden pyrkimyksiä edetä yhdessä kohti sovittua rahoitustavoitetta (ks. kohdat [25-28](#)).
- 12** Tätä 25 prosentin rahoitustavoitetta ei ole läheskään saavutettu. Vähiten kehittyneille maille suunnatun kauppaa tukevan kehitysavun osuus oli keskimäärin 18 prosenttia vuosina 2010–2015. Se on sittemmin laskenut 12 prosenttiin vuonna 2022, joka on viimeisin vuosi, jolta tietoja on saatavilla. Suurin osa kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta kohdistetaan edelleen muihin kehitysmaihin (ks. kohdat [41-44](#)).
- 13** Tilintarkastustuomioistuिन havaitsi, että komissio ei ole analysoinut yksityiskohtaisesti vähiten kehittyneiden maiden osuuden laskun syitä, jotta komissio voisi ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin (ks. kohta [45](#)).

Suositus 1

Laaditaan kauppaa tukevan kehitysavun toimintasuunnitelma vähiten kehittyneitä maita varten

Jotta voidaan saavuttaa tavoite, jonka mukaan keskitytään entistä enemmän vähiten kehittyneisiin maihin, komission tulisi

- a) laatia yksityiskohtainen analyysi syistä, joiden vuoksi vähiten kehittyneille maille suunnatun kauppaa tukevan EU:n kehitysavun määrä ei ole kasvanut, ja
- b) arvioida tämän analyysin perusteella uudelleen, onko 25 prosentin rahoitustavoite edelleen tarkoituksenmukainen, ja jos jokin rahoitustavoite säilytetään, laatia vähiten kehittyneille maille erillinen toimintasuunnitelma, johon sisältyy konkreettisia ja realistisia kauppaa tukevan kehitysavun välitavoitteita, ja tarvittaessa jakaa nämä maat alaryhmiin niiden erityistarpeiden, haasteiden, kauppapotentiaalin ja tavoitteiden perusteella.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: vuoden 2026 loppu

- 14** Useat tekijät ovat saattaneet vaikuttaa vähiten kehittyneille maille myönnettyjen kauppaa tukevan kehitysavun määrärahojen vähäisyyteen. Näillä mailla on esimerkiksi vaikeuksia saada innovatiivista rahoitusta (kuten takuita) ja hyödyntää yksityisiä varoja. Ongelma uhkaa pahentua tulevina vuosina, kun [Global Gateway](#) strategian merkitys kasvaa. Strategiassa painotetaan voimakkaasti yksityisen sektorin investointien mobilisointia (ks. kohdat [46-53](#)).

Suositus 2

Varmistetaan, että vähiten kehittyneet maat voivat hyötyä täysimääräisesti Global Gatewayn tuesta kauppaa tukevalle kehitysavulle

Komission olisi joko sisällytettävä kauppaa tukevan EU:n kehitysavun strategian tavoitteet Global Gateway strategiaan erityisesti vähiten kehittyneiden maiden osalta tai osoitettava selvästi, miten Global Gateway -strategialla tuetaan näitä tavoitteita.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: Vuoden 2026 puoliväli

- 15** Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että sen arvioimat kauppaa tukevat kehitysapuhankkeet vastasivat vähiten kehittyneiden maiden tarpeita ja että tuotokset saatiin yleensä valmiiksi suunnitellusti. Osassa tapauksia on kuitenkin vaarana, että maat eivät pysty tulevana vuosina hyödyntämään saavutettuja tuloksia ja varmistamaan hankkeiden taloudellista kestävyyttä (ks. kohdat [54-58](#)).

Suositus 3

Laajennetaan tuloksia ja varmistetaan kauppaa tukevan EU:n kehitysavun taloudellinen kestävyys vähiten kehittyneissä maissa

Vähiten kehittyneissä maissa toteutettavien kauppaa tukevien EU:n kehitysaputoimien suunnittelu- ja täytäntöönpanovaiheessa komission olisi keskityttävä erityisesti tulosten laajentamiseen ja hankkeiden taloudellisen kestävyuden varmistamiseen. Sen olisi esimerkiksi edellytettävä, että edunsaajat laativat tarvittaessa liiketoimintasuunnitelman tai toteuttavat toimenpiteitä, joilla lievennetään riskiä siitä, että hankittu tekninen asiantuntemus menetetään henkilöstön suuren vaihtuvuuden vuoksi.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: vuoden 2026 loppu

- 16** Vähiten kehittyneille maille myönnettävää kauppaa tukevaa kehitysapua toteutetaan monimutkaisessa toimintaympäristössä, jossa on mukana useita toimijoita. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskäynnin kohteena olleet EU:n edustustot tekivät yleensä tiivistä yhteistyötä hallitusten kanssa ja kävivät jäsentynyttä vuoropuhelua yksityisen sektorin, kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja muiden kansainvälisten avunantajien kanssa. Lisäksi tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että EU:n edustustot ja komission päätoimipaikka pitivät jatkuvasti yhteyttä ja vaihtoivat tietoja (ks. kohdat [59-61](#)).
- 17** Tilintarkastustuomioistuin pani kuitenkin merkille, että eräissä vähiten kehittyneissä maissa olevien EU:n edustustojen ja muiden sellaisten EU:n edustustojen, joilla on alueellisia vastuuta, välinen vuorovaikutus oli vähäistä tai jäsentymätöntä. Vähiten kehittyneillä mailla ei myöskään yleensä ole muihin kehitysmaihin verrattuna riittävän vahvaa institutionaalista kehystä, jotta ne voisivat tuoda esiin kauppaa tukevia kehitysaputarpeitaan alueellisella tasolla. Koska muut kuin maakohtaiset toimet (lähinnä alueohjelmien kautta), joihin kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua myönnetään, lisääntyvät, tämä keskittymisen puute uhkaa korostua (ks. kohdat [62-64](#)).

Suositus 4

Parannetaan kauppaa tukevan EU:n kehitysavun koordinointia vähiten kehittyneissä maissa sijaitsevien EU:n edustustojen ja EU:n aluevastaavien edustustojen välillä

Komission pitäisi parantaa koordinointia vähiten kehittyneissä maissa sijaitsevien EU:n edustustojen ja alueellisesti vastuussa olevien EU:n edustustojen välillä alueellisten ohjelmien suunnittelussa, täytäntöönpanossa ja seurannassa. Tähän voi sisältyä maakohtaisten suunnittelu- ja täytäntöönpanomekanismien luominen sen varmistamiseksi, että alueelliset kauppaan liittyvät ohjelmat vastaavat yksittäisten vähiten kehittyneiden maiden erityistarpeita, sekä hankkeiden hallintorakenteen yhtenäistäminen.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: vuoden 2026 loppu

18 Kauppaa tukevan EU:n avun strategian päivittämisen jälkeen vuonna 2017 komissio on julkaissut vuosittain kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua koskevia tilannekatsauksia, joissa tuodaan esiin EU:n panos maailmanlaajuiseen kauppaa tukevan kehitysavun aloitteeseen. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi kuitenkin, että komission seuranta ja raportointi vähiten kehittyneistä maista oli suppeaa. Komission raportointi taloudellisesta panostuksesta

- o ei sisällä vähiten kehittyneiden maiden osalta erittelyjä osa-alueittain ja sektoreittain
- o perustuu maksusitoumuksiin, mutta kauppaa tukevan kehitysavun maksusitoumukset ilmoitetaan vasta yli kahden vuoden viiveellä
- o ei sisällä mainintaa siitä, missä määrin vähiten kehittyneet maat hyötyvät muusta kuin maakohtaisesta tuesta (joka muodostaa suuren osan kauppaa tukevasta kehitysavusta) ja
- o mittaa kauppaa tukevan EU:n kehitysavun vaikutusta vain vähäisessä määrin (ks. kohdat [66-81](#)).

Suositus 5**Parannetaan vähiten kehittyneille maille myönnettävän kauppaa tukevan EU:n kehitysavun seuranta ja siitä raportointia**

Jotta uusia kauppaa tukevia EU:n kehitysapuinterventioita vähiten kehittyneissä maissa voitaisiin valmistella paremmin, komission olisi

- a) tehtävä kauppaa tukevan kehitysapunsa raportoinnista paremmin ajoitettua ja merkityksellisempää vähentämällä viiveitä, ja sen olisi raportoitava maksuista ja maksusitoumuksista sekä sisällytettävä mukaan arviot alueellisten ohjelmien jakautumisesta vähiten kehittyneitä maata kohden
- b) tarkistettava säännöllisesti mahdollista vähiten kehittyneitä maita varten laadittua kauppaa tukevan kehitysavun toimintasuunnitelmaa (ks. suositus 1 b) ja seurattava sitä esimerkiksi kullekin vähiten kehittyneiden maiden alaryhmälle määriteltyjen indikaattoreiden perusteella.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: vuoden 2026 loppu

Tarkempi katsaus tilintarkastustuomioistuimen huomautuksiin

EU:n strategiapuitteita uudistettiin, jotta voidaan vahvistaa vähiten kehittyneiden maiden kauppaa tukevan kehitysavun tarpeisiin keskittymistä, mutta näitä strategiapuitteita ole muunnettu toimintasuunnitelmaksi

- 19** EU (yhdessä jäsenvaltioidensa kanssa) hyväksyi vuonna 2007 ensimmäisen [kauppaa tukevan kehitysavun strategiansa](#) sen jälkeen, kun kaksi vuotta aiemmin [Maailman kauppajärjestön \(WTO\) Hongkongin ministerikokouksessa](#) oli sovittu tuen antamisesta. Kauppaan liittyvään apuun luvattiin 2 miljardin euron vuotuinen rahoitus puoliksi EU:n talousarviosta (jota hallinnoi komissio) ja puoliksi EU:n jäsenvaltioiden kehitysaputalousarvioista.
- 20** Tilintarkastustuomioistuin tutki, oliko komissio (yhdessä EU:n edustustoissa olevan henkilöstönsä kanssa) ottanut päivitetyn kauppaa tukevan EU:n avun strategian riittävästi huomioon kehitystuen suunnittelu- ja ohjelmatyössä. Tarkastajat arvioivat myös, varmistiko komissio, että vähiten kehittyneiden maiden kauppaa tukevan EU:n kehitysavun tarpeet arvioitiin asianmukaisesti sellaisen menetelmän perusteella, jossa otetaan huomioon kauppaa tukevan avun EU-strategian painopisteet, vähiten kehittyneiden maiden kehittyvät tarpeet ja muuttuvat olosuhteet.

Kauppaa tukevan avun EU-strategian vuoden 2017 uudistuksessa kehoitettiin keskittymään entistä enemmän vähiten kehittyneisiin maihin

21 Komissio antoi kymmenen vuotta ensimmäisen kauppaa tukevan avun EU-strategian jälkeen vuonna 2017 [tiedonannon](#), jossa strategiaa uudistettiin uuden vision pohjalta. Siinä esitettiin keinoja, joilla EU voisi tehostaa strategiaa nykyaikaistamalla kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua ja kohdentamalla sitä paremmin etenkin ”vähiten kehittyneisiin maihin ja epävakaisiin oloihin”. Siinä kiinnitettiin myös enemmän huomiota kestävyysn sosiaaliseen ja ympäristöön liittyvään ulottuvuuteen sekä osallistavaan talouskasvuun ja nykyisiin investointien ja kaupan välisiin yhteyksiin, joita on hyödynnettävä täysimääräisesti, jotta voidaan saavuttaa [YK:n vuoden 2030 kestävä kehityksen tavoitteet](#). Uudistetussa strategiassa edellytettiin seuraavia perustavanlaatuisia muutoksia nykyisiin käytäntöihin verrattuna⁵:

- o vähennetään kauppaa tukevan avun hajanaisuutta ja lisää sen hyötyä parantamalla toteutuksen tietopohjaa ja koordinoitua
- o lisää EU:n kauppaa tukevan avun vaikutusta varmistamalla, että se toimii yhdenmukaisesti EU:n ulkopoliittikan välineiden kanssa, ja hyödyntämällä parhaalla mahdollisella tavalla näitä välineitä, erityisesti uutta ulkoista investointiohjelmaa, kauppasopimuksia ja kauppajärjestelyjä
- o keskittää enemmän kestävyysn sosiaaliseen ja ympäristöön liittyvään ulottuvuuteen sekä osallistavaan talouskasvuun
- o eriytetään lähestymistapaa paremmin maittain ja keskittää enemmän vähiten kehittyneisiin maihin ja epävakaisiin oloihin ja
- o parannetaan seuranta ja raportointia.

⁵ Komission tiedonanto, annettu 13. marraskuuta 2017, Vaurautta kaupan ja investointien avulla – Kauppaa tukevan avun yhteisen EU-strategian (2007) päivitys.

- 22** Vuoden 2017 päivityksessä asetettiin tavoitteeksi vähiten kehittyneisiin maihin kohdennetun EU:n ja sen jäsenvaltioiden kauppaa tukevan avun osuuden nostaminen vähitellen 18 prosentista (vuosien 2010–2015 keskiarvo) 25 prosenttiin kaikesta kauppaa tukevasta avusta vuoteen 2030 mennessä. Tämä rahoitustavoite on [kauppaa tukevaa kehitysapua koskevan kestävän kehityksen tavoitteen 8.a](#) mukainen (lisätä kauppaa tukevaa kehitysapua kehitysmaille, erityisesti vähiten kehittyneille maille, esimerkiksi vähiten kehittyneille maille suunnattua kauppaan liittyvää teknistä apua koskevan tehostetun integroidun toimintakehyksen kautta). Sen odotettiin auttavan saavuttamaan [kestävän kehityksen tavoitteen 17.11](#), jonka mukaan vähiten kehittyneiden maiden viennin osuus kaksinkertaistetaan maailman viennissä vuoteen 2020 mennessä.
- 23** Strategian viimeisimmästä uudistuksesta vuonna 2017 on kulunut kahdeksan vuotta, eikä sitä enää päivitetä. Tällä välin on käynnistetty muita asioita koskevia EU:n aloitteita, jotka ovat käynnissä samaan aikaan. Esimerkiksi [komission vuonna 2021 antama tiedonanto kauppapolitiikan uudelleentarkastelusta](#) sisälsi useita kehitysmaiden kanssa käytävään kauppaan liittyviä painopistealueita, kuten vastuullisten ja kestävien arvoketjujen tukeminen, kestävän kehityksen tavoitteiden edistäminen ja EU:n kumppanuuksien vahvistaminen Afrikan kanssa.
- 24** Komissio ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja antoivat joulukuussa 2021 yhteisen tiedonannon [Global Gateway -strategiasta](#). Tällä on vaikutusta kauppaa tukevaan EU:n kehitysapuun, sillä strategialla pyritään saamaan aikaan investointeja keskeisiin strategisesti tärkeisiin liikenne-, energia- ja digitaali-infrastruktuureihin, joilla pyritään tukemaan EU:n kumppaneita nopeuttamaan vihreää ja digitaalista muutosta ja auttamaan lisäämään kauppaa ja ihmisten välisiä yhteyksiä. Strategiassa rahoitusvälineet (joilla pyritään hankkimaan yksityisiä investointeja) yhdistetään operatiivisiin välineisiin, kuten tekniseen apuun, politiikkatoimia ja taloutta koskevaan vuoropuheluun, kauppaa- ja investointisopimuksiin ja standardointiin, jotta voidaan luoda paremmat edellytykset laadukkaille investoinneille. Siinä ei kuitenkaan viitata kauppaa tukevan avun EU-strategiaan.

Vuonna 2017 päivitetylle strategialle ei laadittu toimintasuunnitelmaa, jossa olisi asetettu välitavoitteita jäsenvaltioiden tai EU:n rahoitukselle

- 25** Vuoden 2017 strategian päivityksen aikaan kauppaa tukevasta EU:n kollektiivisesta kehitysavusta 18 prosenttia (keskimäärä vuosina 2010–2015) suunnattiin vähiten kehittyneisiin maihin. Jäljelle jäänyt osa kohdennettiin pääosin muihin kehitysmaihiin. Päivitetystä strategiasta asetettiin poliittiseksi tavoitteeksi nostaa tämä osuus 25 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä, ja EU:n ja sen jäsenvaltioiden on määrä saavuttaa tämä tavoite yhdessä (ks. kohta [22](#)). Tilintarkastustuomioistuimelle ei ole toimitettu dokumentoituja perusteluja tämän tavoitteen määrälle. Komission mukaan tavoite perustui kuitenkin sekä avunantajavaltioiden antamaan lupaukseen yleisestä julkisesta kehitysavusta⁶ että ehdotukseen, jonka mukaan jäsenvaltioiden olisi kanavoitava tietty osuus tuestaan vähiten kehittyneille maille⁷.
- 26** Komissio katsoi 25 prosentin tavoitteen olevan kohtuullinen ja EU:n ja jäsenvaltioiden saavutettavissa. Tavoitetta ei perusteltu vertailemalla vähiten kehittyneiden maiden ja muiden kehitysmaiden kauppaa tukevan kehitysavun tarpeita. Tavoitteessa ei myöskään otettu huomioon sitä, että vähiten kehittyneitä maita poistuisi luokituksesta vuosina 2017–2030, mikä vaikuttaisi laskelmiin (ks. [liite I](#), [04](#) kohta)
- 27** Tarkastajat havaitsivat, että tätä rahoitustavoitetta ei ollut muunnettu jäsenvaltioiden kanssa sovituksi toiminnalliseksi ja kohdennetuksi tavoitteeksi tai tavoitekokonaisuudeksi, johon olisi voinut sisältyä
- o välitavoitteet, joiden avulla seurataan edistymistä tavoitteen saavuttamisessa
 - o EU:n ja sen jäsenvaltioiden yksilölliset tavoitteet
 - o yksilölliset tavoitteet kullekin vähiten kehittyneelle maalle tai vähiten kehittyneiden maiden ryhmälle niiden erityistarpeiden perusteella tai kullekin kauppaa tukevan EU:n kehitysavun osa-alueelle (ks. kohta [05](#))
 - o joidenkin vähiten kehittyneiden maiden mahdollisen luokituksesta poissiirtymisen vaikutuksen huomioiminen (esim. poissulkeminen kaikki paitsi aseet -järjestelystä –ks. [liite I](#), kohta [10](#)).

⁶ International Development Strategy for the Second United Nations Development Decade, YK:n yleiskokouksen päätöslauselma 2626 (XXV), 24. lokakuuta 1970, kohta 43.

⁷ Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välinettä koskeva asetus, johdanto-osan 22 kappale.

- 28** Ilman tavoitteen jakamista aikataulutettuihin vaiheisiin tai EU:n ja yksittäisten jäsenvaltioiden välillä sovittuihin vastuualueisiin EU:n ja sen jäsenvaltioiden on hyvin vaikea saavuttaa sovittua tavoitetta yhdessä.

Kauppaa tukevan kehitysavun käsite on liian laaja EU:n edustustojen ja toteuttajakumppaneiden ohjelmatyön suuntaamiseksi

- 29** Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskäynnin kohteena olleissa vähiten kehittyneissä maissa kauppaa tukeva kehitysapu ei strategiana tai käsitteenä ole nimenomaisesti esillä EU:n edustustojen ohjelmatyössä, joka on esitetty maakohtaisissa tai alueellisissa suuntaa-antavissa monivuotisissa ohjelmissa. Tarkastajat havaitsivat, että EU:n edustustot ja toteuttajakumppanit eivät pitäneet kauppaa tukevan kehitysavun käsitettä merkityksellisenä, hyödyllisenä tai riittävän täsmällisenä ohjaamaan niitä tuen kohdentamisessa.
- 30** Sen sijaan tuki suunnataan kauppaa tukevaan kehitysapuun liittyville erityisalueille (kuten tuotantovalmiuksien kehittäminen, monipuolistaminen, arvoketjujen ja infrastruktuurin parantaminen, kaupan helpottaminen ja liiketoimintaympäristön parantaminen), joiden katsotaan olevan tärkeämpiä kumppanimaissa havaittujen tarpeiden perusteella.
- 31** WTO ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD) ovat käytännön toteutuksen ja raportoinnin tarpeisiin määritelleet kauppaa tukevan kehitysavun niin, että se käsittää laajan valikoiman toimia ja aloja, jotka kattavat lähes 100 [kehitysapukomitean \(DAC\) koodia](#). Ne on jaoteltu kolmeen pääryhmään: talouden infrastruktuuri, tuotantovalmiuksien kehittäminen sekä kauppapolitiikka ja sääntely (ks. kohta [05](#)). EU:n tasolla [NDICI – Globaali Eurooppa -asetuksessa](#) ei enää ole kauppakehityspolitiikan menoindikaattoria, koska OECD poisti sen käytöstä vuonna 2021 väärintulkintariskin vuoksi⁸.
- 32** Muut organisaatiot, kuten Maailmanpankki⁹, käyttävät omiin tarkoituksiinsa erilaisia kauppaa tukevan kehitysavun määritelmiä ja määrittelevät kaupan kehittämiseksi annettavan avun suppeammin niin, että siihen ei kuulu infrastruktuurihankkeita.

⁸ [Follow-up to the review of the Trade Development policy marker](#), OECD.

⁹ [What is the World Bank doing on aid for trade?](#) (s. 3, alaviite 4); ja [EU aid for trade –Progress report 2023](#) (s. 158).

Aiemmin kauppaa tukevan kehitysavun yksittäisiä tarvearviointeja tehtiin tehostetun integroidun toimintakehyksen puitteissa, mutta arvioinnit on lähes kokonaan lopetettu

- 33** On tärkeää, että komissio varmistaa, että vähiten kehittyneiden maiden kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua koskevat tarpeet arvioidaan asianmukaisesti ja että vähiten kehittyneet maat ottavat vastuun kansainvälisten avunantajien antamasta tuesta onnistumisen ja kestävyysvarmistamiseksi. Tarvearviointeihin, kuten kauppaa tukevan kehitysavun tarpeen arviointeihin, olisi sen vuoksi sisällyttävä menettelyjä, joissa kumppanimaiden hallitukset ja sidosryhmät ovat mukana. Tämä voi olla haasteellista, koska vähiten kehittyneillä mailla on yleensä heikommat institutionaaliset ja strategiset puitteet kuin muilla kehitysmailla. Lisäksi EU:n edustustoille tehdyn kyselyn¹⁰ mukaan lähes neljäsosassa vähiten kehittyneistä maista kaupan kehittämistä ei ole integroitu tehokkaasti maan tai alueen strategia-asiakirjaan.
- 34** Aiemmin, siitä lähtien, kun WTO lanseerasi kauppaa tukevaa kehitysavun käsitteen vuonna 2005, vähiten kehittyneiden maiden kauppaa tukevan kehitysavun tarpeista on tehty yksittäisiä arviointeja (ns. kaupan integraatiota koskevat diagnostiset tutkimukset) [tehostetun integroidun toimintakehyksen](#) puitteissa, jossa EU on yksi rahoituskumppaneista. Tehostetussa integroidussa toimintakehyksessä pyrittiin diagnostisten tutkimusten avulla tarjoamaan vähiten kehittyneille maille analyysivälineitä kauppakysymysten huomioon ottamista varten sekä yhteisen perustan resurssien, myös avunantajien tuen, priorisointia ja käyttöönottoa varten. Tutkimuksia ei ole kuitenkaan yleensä pidetty ajan tasalla viime vuosina (vain 20 prosenttia vähiten kehittyneitä maita koskevista kaupan yhdentymistä käsittelevistä diagnostisista tutkimuksista on päivitetty vuoden 2017 jälkeen), ja kolme neljästä tarkastuskäynnin kohteena olleesta EU:n edustustosta (poikkeuksena Kambodža), ei tuntenut näitä tutkimuksia eikä käyttänyt niitä ohjelmatyössä.

¹⁰ "Enhancing international trade by least developed countries" – Complementary study for the 2023 EU AfT progress report, Euroopan komissio.

- 35** Tehostettua integroitua toimintakehystä arvosteltiin vuonna 2021 tehdyssä arvioinnissa¹¹ siitä, että siitä puuttui maakohtainen painotus. Tarkastuskäynnin kohteena olevissa maissa tehostetun integroidun toimintakehysten hyödyllisyyttä kuvailtiin vaihtelevasti. Ruandan hallitus piti ohjelmatyössä ja Afrikan mantereeseen vapaakauppa-alueen täytäntöönpanostrategian tukemisessa saamaansa apua myönteisenä, joskin viimeisten viiden vuoden aikana tulokset olivat jääneet vähäisiksi. Malawi puolestaan ilmoitti, että tehostettu integroitu toimintakehys oli osaltaan lisännyt öljykasvien, soijapapujen ja maapähkinöiden vientiä. Angolassa ei oltu tietoisia tehostetun integroidun toimintakehysten toiminnasta, ja Kambodžassa toiminta oli vähäistä ja hankkeiden hyödyllisyys kyseenalaista.
- 36** Arvioinnissa todettiin myös, että vaikka kaupan yhdentymistä koskevat diagnostiset tutkimukset ja päivitykset ovat vakiintunut ja tehokas analyttinen kehys, joka auttaa maita ymmärtämään paremmin kohtaamiaan kaupan rajoitteita, ne edellyttävät analyysiprosessia, johon vähiten kehittyneiden maiden voi olla hyvin raskasta ja haastavaa osallistua mielekkäästi, jolloin suositukset vanhenevat nopeasti.

Komissiolla ei ole käytössään kaupan tarpeiden arviointiin tarkoitettua erityistä tukea, mutta EU:n edustustot ovat määrittäneet ensisijaisia toiminta-alueita

- 37** Yleisessä suunnittelutyössään komission henkilöstö sekä päätoimipaikassa että EU:n edustustoissa arvioi vähiten kehittyneiden maiden tarpeita talouskehityksen ja -kasvun alalla. Tätä varten EU:n edustustot konsultoivat useita virallisia asiakirjoja ja kuulevat sidosryhmiä. Neljässä tarkastuskäynnin kohteena olleessa vähiten kehittyneessä maassa oli laadittu kansallisia kehityssuunnitelmia tai vientistrategioita, joista kävi ilmi hallituksen painopisteet sekä kaupan kehittämisen puutteet. Lisäksi EU:n edustustot tekivät yhteistyötä ministeriöiden, yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen, kansainvälisten kansalaisjärjestöjen ja muiden avunantajina toimivien kumppaneiden kanssa tarpeiden kartoittamiseksi ja niiden sisällyttämiseksi tuen suunnitteluun.

¹¹ Evaluation of the Enhanced Integrated Framework, final evaluation report, Saana Consulting, 9. joulukuuta 2021.

- 38** Tunnistettuja tarpeita ja painopisteitä hyödynnettiin EU:n yleisessä kehitysyhteistyön ohjelmasuunnittelussa kauden 2014–2020 maaohjelmissa ja kauden 2021–2027 maakohtaisissa suuntaa-antavissa monivuotisissa ohjelmissa, joissa asetettiin yleisiä painopisteitä ja tavoitteita, mutta myös alueellisten ohjelmien kautta, koska joitakin kauppaan liittyviä kysymyksiä voidaan käsitellä vain alueellisissa puitteissa. Alueelliset ohjelmat, jotka kattoivat kumppanimaiden maantieteelliseen sijaintiin perustuvia maaryhmiä, sisälsivät vähiten kehittyneitä maita, mutta eivät kohdistuneet erityisesti niihin. Tarkastuskäynnin kohteena olleet EU:n edustustot eivät kyenneet antamaan tietoja siitä, missä määrin alueelliset ohjelmat kattoivat vähiten kehittyneitä maita verrattuna muihin kehitysmaihiin.
- 39** Toinen mahdollinen lähde tarpeiden arviointia varten on Yhdistyneiden Kansakuntien kauppa- ja kehityskonferenssin (UNCTAD) [tuotantokapasiteetti-indeksi](#), joka on laadittu kutakin vähiten kehittynyttä maata varten ja jossa on kahdeksan osatekijää ja 42 perusindikaattoria. Indeksien tarkoituksena on tunnistaa alat, joilla maat ovat mahdollisesti kärjessä tai jäljessä, ja osoittaa, missä politiikat toimivat ja missä tarvitaan parannuksia. Siinä ehdotetaan etenemissuunnitelmaa tuleville poliittisille toimenpiteille ja interventioille kunkin osatekijän osalta. Indeksit on laskettu takautuvasti vuodesta 2000 alkaen, ja sitä tarkistetaan joka kolmas vuosi. Lisäksi vähiten kehittyneissä maissa on tehty [kansallisten tuotantokapasiteettien vajauksia koskevia arviointeja](#) sekä analyysi vähiten kehittyneiden maiden saaman tuen käyttöasteista. EU:n edustustot eivät kuitenkaan ole käyttäneet näitä välineitä minkään neljän tarkastuskäynnin kohteena olevan vähiten kehittyneen maan tarpeiden määrittämiseksi.

Kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua annetaan tarpeiden mukaisesti, mutta apu jää selvästi rahoitustavoitteesta

- 40** Vuoden 2017 kauppaa tukevan avun EU-strategian tavoitteena oli lisätä vähiten kehittyneille maille suunnatun kauppaa tukevan kehitysavun osuutta EU:n ja jäsenvaltioiden kokonaisrahoituksesta. Siinä kiinnitettiin myös enemmän huomiota kestävyys- ja sosiaaliseen ja ympäristöön liittyvään ulottuvuuteen sekä kauppaa tukevan EU:n kehitysavun merkityksellisuuden lisäämiseen (ks. kohta [21](#)). Tässä osiossa tilintarkastustuomioistuin selvittää,
- o kohdensiko komissio toimet vähiten kehittyneisiin maihin riittävällä tavalla

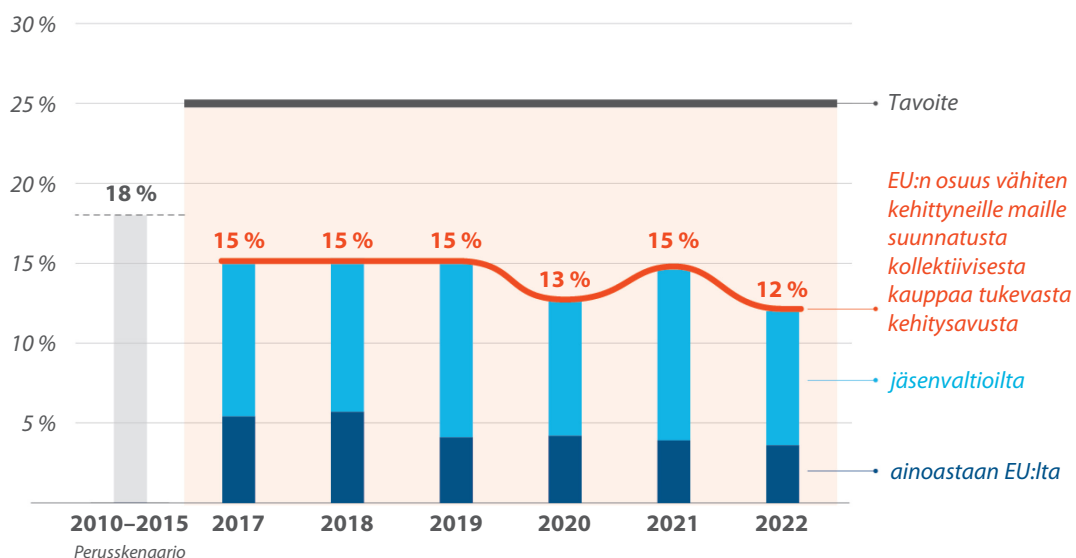
- o kattoiko kauppaa tukeva EU:n kehitysapu asianomaiset osa-alueet ja alat vähiten kehittyneiden maiden tarpeiden mukaisesti ja
- o toteutettiinko kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua koordinoitusti.

Vähiten kehittyneille maille kohdennetulle rahoitukselle asetettua tavoitetta ei ole läheskään saavutettu eikä ole laadittu yksityiskohtaista analyysia, joka mahdollistaisi korjaavat toimenpiteet

Komissio raportoi kauppaa tukevan EU:n kehitysavun vähiten kehittyneille maille olevan selvästi alle tavoitteen

- 41** Komission ilmoituksen mukaan kauppaa tukevan avun EU-strategiassa asetettu 25 prosentin rahoitustavoite vuoteen 2030 mennessä (ks. kohta 22) on kaukana toteutumisesta. Vähiten kehittyneille maille suunnatun kollektiivisen kauppaa tukevan EU:n kehitysavun osuus, joka oli keskimäärin 18 prosenttia vuosina 2010–2015 ja 15 prosenttia tavoitteen asettamisvuonna 2017, ei ole kasvanut, vaan on jopa laskenut 12 prosenttiin vuonna 2022 (viimeisin vuosi, jolta tietoja ovat saatavilla) (ks. [kaavio 3](#)).

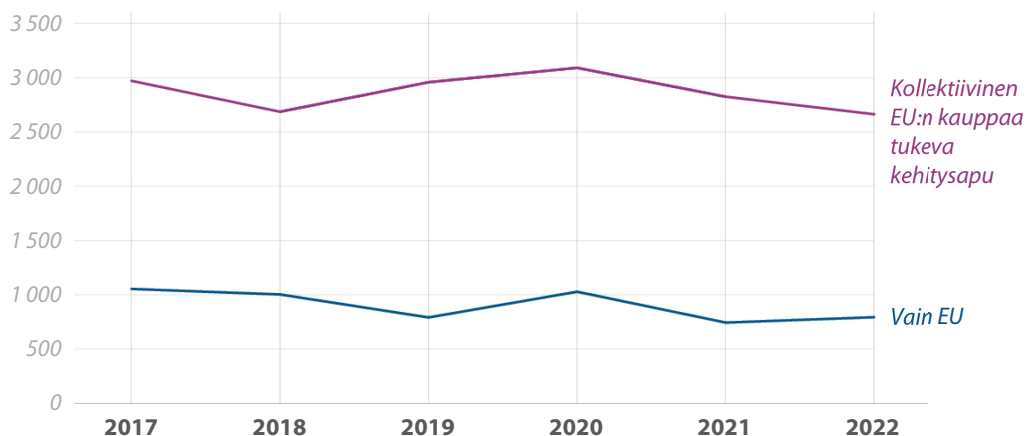
Kaavio 3 | Vähiten kehittyneille maille myönnettävän kollektiivisen kauppaa tukevan EU:n kehitysavun osuus

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin komission tietojen perusteella.

- 42** EU:n yksin vähiten kehittyneille maille myöntämän kauppaa tukevan kehitysavun tuen osuus (keskiarvo 12 prosenttia vuosina 2017–2022) oli pienempi kuin jäsenvaltioista saadun tuen osuus (15 prosenttia) (ks. [kaavio 2](#)). Komission toimittamien tietojen vertailu Maailmanpankin (65 %) ja Japanin (32 %) vastaaviin osuuksiin osoittaa, että vähiten kehittyneet maat ovat toissijaisia kauppaa tukevan EU:n kehitysavun myöntämisessä.
- 43** Suurin osa kollektiivisesta kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta on suunnattu muille kehitysmaille. EU:n yksin myöntämän kauppaa tukevan kehitysavun tuki kuudelle suurimmalle edunsaajalle (Turkki, Egypti, Ukraina, Marokko, Serbia ja Intia) vuosina 2017–2022 oli yhteensä 15,2 miljardia euroa. Tämä on lähes kolminkertainen määrä verrattuna EU:n samana ajanjaksona yksin myöntämään kauppaa tukevaan kehitysapuun kaikille 48:lle vähiten kehittyneelle maalle yhteensä (5,4 miljardia euroa) (ks. [liite 1](#) kohta **04**).
- 44** Inflaatiokorjatun vähiten kehittyneille maille suunnatun EU:n yksin myöntämän kauppaa tukevan kehitysavun sekä kollektiivisen kauppaa tukevan kehitysavun määrät ovat nekin viime vuosina jääneet paikalleen (ks. [kaavio 4](#)).

Kaavio 4 | EU:n kollektiivinen ja EU:n yksin myöntämä kauppaa tukeva kehitysapu vähiten kehittyneille maille (miljoonaa euroa, vuoden 2022 kiinteät hinnat)

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin, kauppaa tukevan EU:n kehitysavun vuoden 2024 edistymiskertomuksen pohjalta.

Komissio ei laatinut yksityiskohtaista analyysia, jonka perusteella se olisi voinut toteuttaa korjaavia toimenpiteitä

- 45** EU:n vähiten kehittyneille maille myöntämä rahoitus on jäänyt selvästi alle tavoitteen, mikä on todettu kauppaa tukevan EU:n kehitysavun tilannekatsauksissa vuodesta 2021 lähtien. Komissio ei kuitenkaan ole laatinut yksityiskohtaista analyysia syistä, joiden perusteella se voisi toteuttaa korjaavia toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi tai uudelleenarvioimiseksi.
- 46** Useat tekijät voivat vaikuttaa siihen, miksi vähiten kehittyneet maat – joilla on merkittäviä erityishuomiota vaativia haasteita – jäävät käytännössä vähälle huomiolle myönnettäessä kauppaa tukevia kehitysavun määrärahoja (ks. kohta [01](#)).
- 47** Ensinnäkin puolet kaikille kehitysmaille suunnatusta kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta kanavoitiin vuosina 2017–2022 lainojen kautta (ks. kohta [04](#)). Vähiten kehittyneiden maiden on kuitenkin vaikea saada tällaista tukea, jolle on ominaista innovatiivinen rahoitus ja yksityisten varojen hyödyntäminen. Ulkoinen tutkimus¹², jota käytettiin [komission arvioinnissa vuosien 2014–2020 ja 2021–2027 monivuotisten rahoituskehysten mukaisten Euroopan unionin ulkoisen toiminnan rahoitusvälineistä](#), osoitti, että epävakaisissa ja vähiten kehittyneissä maissa on vaikeaa käyttää takuita. Tämä seikka tuotiin esiin myös tilintarkastustuomioistuimen julkaisussa ”[Lausunto 03/2024 oheisasiakirjana ulkosuhdetoimien takuujärjestelyä koskevassa komission arvioinnissa](#)”. Näin ollen vähiten kehittyneille maille myönnettävä rahoitus tavallisesti rajoittuu avustuksiin. Vuosina 2017–2022 vähiten kehittyneille maille myönnetystä kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta 78 prosenttia kanavoitiin avustusten kautta, kun lainojen osuus oli vain 22 prosenttia.
- 48** Tämä vähiten kehittyneitä maita koskeva ongelma saattaa pahentua tulevina vuosina [Global Gateway](#) -strategian merkityksen kasvaessa. Global Gateway -hanke toteutetaan pääasiassa Euroopan kestävän kehityksen rahasto plussan (EEKKR+) kautta. Siihen sisältyy takuita ja järjestelmiä, jotka yhdistävät avustuksia ja lainoja. Niiden tarkoituksena on houkutella lisäinvestointeja muilta rahoituslaitoksilta ja yksityiseltä sektorilta. Vähiten kehittyneet maat ovat kuitenkin sijoituskohteina vähemmän houkuttelevia näiden kannalta. EU:n edustustojen, kansallisten viranomaisten ja muiden tarkastuskäynnin kohteena olleiden neljän maan sidosryhmien haastattelut osoittivat, että toimintamalli oli huonosti soveltuva maiden haavoittuvan taloustilanteen, ylivelkaantumisriskin ja yksityisen sektorin vähäisen ulkomaanvaluutan määräisen takaisinmaksukyvyyn vuoksi (ks. [laatikko 1](#)).

¹² [European Union’s external financing instruments \(2014–2020 and 2021–2027\)](#), osa I, yhteenvetoraportti, päätelmä 5, s. 65.

Laatikko 1

Esimerkkejä haasteista, joita tarkastuskäynnin kohteena olleilla vähiten kehittyneillä mailla on ollut innovatiivisen rahoituksen saamisessa ja yksityisten varojen hyödyntämisessä

Angolassa oli tarkoitus käynnistää Euroopan investointipankin hanke, jolla helpotetaan yksityissektorin rahoituksen saantia ja tuetaan pankkien luottorajoja. Hankkeeseen valitut kaksi pankkia eivät läpäisseet huolellisuusvaatimusten (due diligence) laaturasteja, joten hanketta ei lopulta käynnistetty.

Kambodžassa EU:n edustuston mukaan Euroopan investointipankin korot ovat korkeat verrattuna muihin rahoituslaitoksiin, kuten Aasian kehityspankkiin ja Maailmanpankkiin, jotka tarjoavat erittäin edullisia korkoja. Kambodžan hallitus suosii näin ollen näitä muita pankkeja. Tämän vuoksi Euroopan investointipankin lainoja ei juuri oteta. Poikkeuksena tästä ovat rahoituslähteitä yhdistelevät hankkeet, joissa Euroopan investointipankki onnistuu turvaamaan huomattavia niihin kytkeytyviä avustuksia.

Malawissa kokemus on osoittanut, että yksityiset pankit ovat haluttomia osallistumaan kauppaa tukevan EU:n kehitysavun interventioihin, kuten Euroopan investointipankin toteuttamaan [Kulima "Access to Finance"](#) -hankkeeseen, koska ne eivät halua ottaa riskejä sellaisten asiakkaiden kanssa, jotka eivät vie tuotteita ulkomaille eivätkä työskentele ulkomaan valuuttojen kanssa. Alun perin hankkeen lopullisten edunsaajien oli tarkoitus olla pienviljelijöitä sekä heidän kanssaan työskenteleviä pieniä ja keskisuuria yrityksiä (pk-yrityksiä) ja tarkoituksena oli elinolojen parantaminen. Kyseisen hankkeen kautta lainoja myöntäneet paikalliset liikepankit myönsivät niitä vain suurille asiakkaille, joiden kanssa ne olivat jo tehneet yhteistyötä (noin 90 prosenttia varoista meni maatalousyrityksille). Pääasiallinen kohderyhmä ei siis hyötynyt suoraan tästä hankkeesta.

- 49** Toiseksi komission mukaan kauppaa tukeva EU:n kehitysapu kehitysmailla maatalousalalla, joka on vähiten kehittyneiden maiden kannalta keskeinen (ks. kohta [55](#)), näyttää hiipuvan¹³, kun taas talouden infrastruktuurin investoinnit kasvavat, erityisesti Global Gatewayn liikennekäytäväinvestointien priorisoinnin kautta. Tämä yleinen suuntaus kehitysmaissa havaittiin jo vuonna 2022, jolloin kauppaa tukevaan EU:n kehitysapuun liittyvät investoinnit taloudelliseen infrastruktuuriin ylittävät investoinnit tuotantokapasiteetin kehittämiseen¹⁴.

¹³ EU aid for trade – Progress report 2024, s. 10.

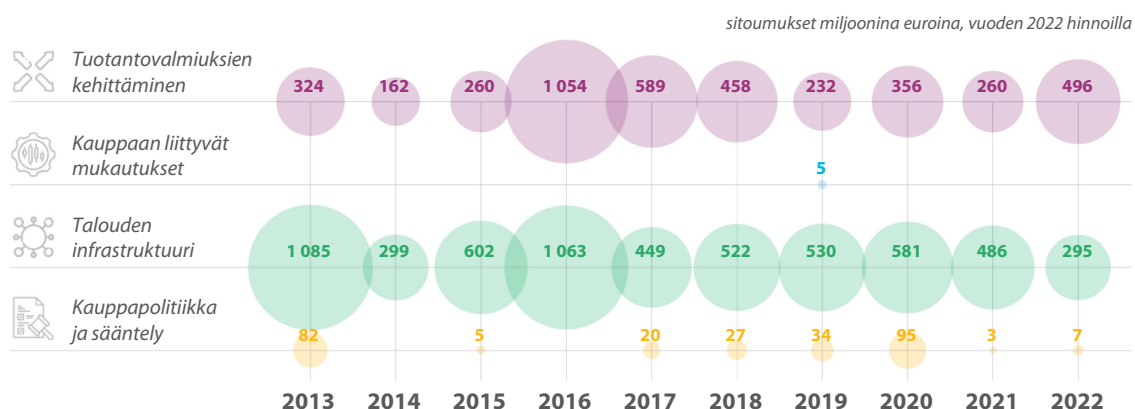
¹⁴ Ks. edellä mainittu suositus, s. 35.

- 50** Tilanne on toinen vähiten kehittyneissä maissa, joissa samana vuonna talouden infrastruktuuriin tehtyjen investointien osuus kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta oli 37 prosenttia, kun tuotantokapasiteetin kehittämiseen osoitettiin 62 prosenttia. Vähiten kehittyneet maat ovat edelleen taloudellisessa kehityksessään tuotantokapasiteetin kasvatusvaiheessa.
- 51** Kolmas vähiten kehittyneille maille myönnettävän kauppaa tukevan EU:n kehitysavun hiipumiseen vaikuttava tekijä on muun kuin maakohtaisen tuen, eli sellaisen kaupan kehittämiseksi annettavan tuen, jota ei ole kohdennettu yksittäisille maille, kasvava osuus. Tämä osuus kasvoi 18 prosentista kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta vuonna 2017 yhteensä 39 prosenttiin vuonna 2022. Muu kuin maakohtainen tuki kanavoidaan kehitysmaille (vähiten kehittyneet maat mukaan luettuina) pääasiassa suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien kautta, jotka kattavat useita maita, jotka eivät välttämättä kuulu samaan tuloluokkaan.
- 52** Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että kahdessa suuntaa-antavassa monivuotisessa ohjelmissa, jotka kattavat suurimman osan vähiten kehittyneistä maista (Saharan eteläpuolinen Afrikka sekä Aasia ja Tyynenmeren alue), ei kiinnitetty erityistä huomiota vähiten kehittyneisiin maihin ohjelmoitaessa eri aloja kattavaa kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua ja sen erityistavoitteita, tukityyppiä tai odotettuja tuloksia. Tilintarkastustuomioistuimen haastattelemien EU:n edustustojen mukaan tämä johtaa maiden (vähiten kehittyneiden ja muiden kehitysmaiden) väliseen kilpailuun resursseista, erityisesti maakohtaisten rahoituslähteitä yhdistävien toimien osalta. Jotkin vähiten kehittyneet maat, joilla on vahvempi institutionaalinen kehys ja tekniset valmiudet, kuten Kambodža, onnistuivat hyvin. Toisilla sitä vastoin ei ole resursseja, joita tarvitaan tehokkaaseen yhteydenpitoon niiden alueen ulkopuolella sijaitsevien useiden alueellisten talousyhteisöjen sihteeristöjen ja alueellisten EU-edustustojen kanssa. Näin oli esimerkiksi Malawissa (ks. kohta [64](#)).
- 53** Myös heikko institutionaalinen kehys ja/tai kokemuksen puute julkisen kehitysavun käytöstä joissakin vähiten kehittyneissä maissa on yksi tekijä, joka vaikuttaa kauppaa tukevan EU:n kehitysavun vähäisyyteen. Neljästä tarkastuskäynnin kohteena olleesta maasta tämä koski erityisesti Angolaa, joka sai kaudella 2017–2022 hyvin vähän kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua muihin vähiten kehittyneisiin maihin verrattuna (sekä absoluuttisesti – 11,8 miljoonaa euroa – että erityisesti asukasta kohden). EU:n edustuston mukaan Angola on alkanut saada EU:lta julkista kehitysapua suhteellisen hiljattain (noin vuodesta 2010), joten kehitysavun hallinnointiin tarvittavat mekanismit eivät ole vielä kehittyneet.

Vähiten kehittyneille maille myönnetty kauppaa tukeva EU:n kehitysapu kattaa useita merkityksellisiä osa-alueita ja aloja, mutta hankkeiden taloudellista kestävyyttä ei ole aina varmistettu

- 54** Kauppaa tukeva kehitysapu on laaja-alaista, ja se käsittää kolme pääaluetta ja useita eri aloja (ks. kohta [05](#)). Vähiten kehittyneille maille suunnattu kauppaa tukeva EU:n kehitysapu painottuu kahteen pääalueeseen: ”taloudellinen infrastruktuuri” ja ”tuotantokapasiteetin kehittäminen”, joiden osuus koko kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta oli 53 prosenttia ja 44 prosenttia vuosina 2017–2022. Kolmannen kauppaa tukevan EU:n kehitysavun osa-alueen, ”kauppapolitiikka ja sääntely”, osuus oli samana aikana vain 3 prosenttia (ks. [kaavio 5](#)). Kuten edellä mainittiin (ks. kohta [50](#)), tuki ”tuotantokapasiteetin kehittämiseen” muodosti suuremman osuuden vähiten kehittyneille maille suunnatusta kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta vuonna 2022 kuin tuki ”talouden infrastruktuuriin”, mikä on päinvastainen suuntaus kuin muiden kehitysmaiden kohdalla on havaittu.

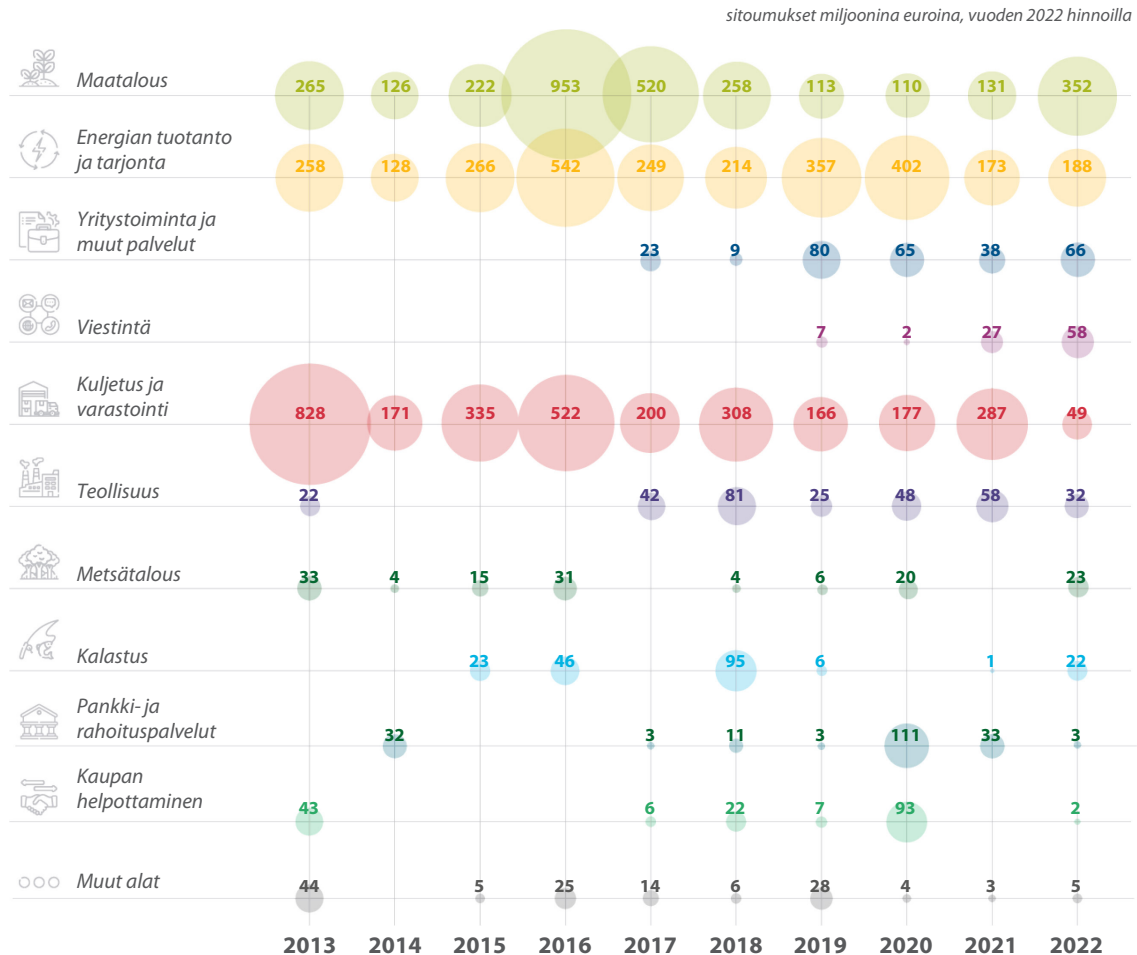
Kaavio 5 | Kauppaa tukeva EU:n kehitysapu vähiten kehittyneille maille osa-alueittain vuosina 2013–2022 (sitoumukset miljoonina euroina, vuoden 2022 kiinteät hinnat)

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin komission tietojen perusteella.

- 55** Kaudella 2017–2022 vähiten kehittyneille maille suunnatussa kauppaa tukevassa EU:n kehitysavussa tuettiin pääasiassa energiantuotantoa ja energiahuoltoa (29,1 %), maataloutta (27,3 %) sekä liikennettä ja varastointialaa (21,8 %) (ks. [kaavio 6](#)). Muissa kehitysmaissa tukea sitä vastoin suunnattiin energia-, pankki- ja rahoituspalvelu- sekä liikennealoille. Vähiten kehittyneiden maiden taloudet ovat erittäin riippuvaisia maataloudesta, ja yleensä vähiten kehittyneiden maiden hallitukset asettavat maataloussektorin kehittämisen etusijalle elintarviketurvan parantamiseksi ja mahdollisten vientitulojen kasvattamiseksi.

Kaavio 6 | Kauppaa tukeva EU:n kehitysapu vähiten kehittyneille maille sektoreittain vuosina 2013–2022 (sitoumukset miljoonina euroina, vuoden 2022 kiinteät hinnat)

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin komission tietojen perusteella.

- 56** Tilintarkastustuomioistuin havaitsi neljässä tarkastuskäynnin kohteena olleessa maassa, että sen tarkastamat kauppaa tukevan kehitysavun hankkeet vastasivat kumppanimaan kauppaa tukevan kehitysavun tarpeita ja asiaan liittyvässä suuntaa-antavassa monivuotisessa ohjelmassa asetettuja painopisteitä ja tavoitteita. EU:n rahoittamien hankkeiden tavoitteena oli esimerkiksi parantaa kansallisten viranomaisten teknisiä valmiuksia kaupan alalla, tunnistaa arvoketjuja, joissa on vientipotentiaalia, toimittaa laboratoriolaitteita maiden standardointi- ja vientisertifiointijärjestelmien parantamiseksi tai tukea maiden tuotantovalmiuksia.

- 57** Tilintarkastustuomioistuinin havaitsi paikan päällä tekemiensä tarkastuskäyntien aikana, että toimet oli pantu täytäntöön ja suoritteet toteutettiin pääosin suunnitellusti. Tilintarkastustuomioistuinin havaitsi myös, että sen arvioimat hankkeet edistivät yleisesti ottaen maiden kauppapotentiaalin kasvattamista. *Laatikossa 2* on muutamia esimerkkejä näistä hankkeista.

Laatikko 2

Esimerkkejä tarkastuskäynnin kohteena olleessa neljässä maassa toteutetuista kauppaa tukevista EU:n kehitysaputoimista ja suoritteista

Angolassa EU:n ja UNCTADin yhteisellä *Train for Trade II* -ohjelmalla pyrittiin vahvistamaan paikallisia valmiuksia ja edistämään kansallista omavastuullisuutta kauppa- ja investointikysymyksissä. Siihen sisältyi sekä ministeriöiden ja julkisten elinten henkilöstön koulutusta ja valmiuksien kehittämistä että mikroyrityksille ja pk-yrityksille suunnattu yrittäjäyyskoulutusohjelma. Kaikki suunnitellut koulutustapahtumat ja työpajat järjestettiin ja tekniset asiakirjat laadittiin suunnitellusti.

Kambodžassa *CAPFish Capture – Post-harvest Fisheries Development* -hankkeella pyritään parantamaan kalansaaliiden jälkikäsittelyä tehostamalla maan sääntely- ja institutionaalista järjestelmää ja vahvistamalla liiketoiminnan kehittämispalveluja. Tarkastuskäynnin kohteena olleessa kahdessa pk-yrityksessä hanke oli johtanut tehokkaampiin ja hygieenisempiin kalankuivatustiloihin ja kalatahnan tuotanto- ja pakkausmenetelmiin sekä Kambodžan laatumerkin käyttöönottoon kansainvälisten elintarviketurvallisuusvaatimusten noudattamiseksi. Kambodža hakee vuonna 2025 komissiolta hyväksyntää maan sisällyttämiseksi luetteloon maista, jotka voivat viedä kalastustuotteita EU:hun.

Malawissa EU tuki *Kulima “Promoting Farming in Malawi”* -ohjelmaa, jonka tavoitteena on parantaa maatalouden tuottavuutta ja monipuolistaa tuotantoa, kehittää maatalouden arvoketjuja ja vahvistaa maatalousalan hallintoa. Tarkastuskäynnin kohteena oli yksi maatalouden tutkimusasema, jonne oli toimitettu laboratoriolaitteita. Laitteistot lisäsivät laboratorioden analysointivalmiuksia, ja niiden avulla laboratoriot pystyivät testaamaan, että maataloustuotteet eivät sisällä geneettisesti muunneltuja organismeja, mikä on edellytys viennille eräisiin maihin.

Ruandassa EU on tukenut hanketta *“A market driven approach for value chain improvement and the expansion of the Ruanda coffee market”*. Hankkeen tavoitteena on lujittaa ruandalaisen kahvin arvoketjua ja kehittää vientipotentiaalia. Ruandan osallistuminen maailmanlaajuiseen kahvin arvoketjuun on jo parantunut, vaikka hanketta ei ole vielä saatettu päätökseen.

- 58** Tilintarkastustuomioistuimen suorittamasta hankkeiden arviosta käy ilmi, että vaikka hankkeiden suoritteet toteutettiin, joissakin tapauksissa on olemassa riski, että kumppanimaat eivät tulevana vuosina pysty
- o hyödyntämään hankkeiden tuloksia, esimerkiksi kehittämällä joitakin havaituista arvoketjuista tai soveltamalla hiljattain hankittuja teknisiä valmiuksia alueellisiin ja kansainvälisiin kauppaneuvotteluihin
 - o varmistamaan tulosten taloudellista kestävyyttä, kun otetaan huomioon ministeriöiden henkilöstön suuri vaihtuvuus tai uusien laitteiden käyttökustannukset.

Laatikossa 3 esitetään esimerkkejä hankkeista, joiden tuloksien hyödyntämisessä ja/tai niiden taloudellisen kestävyuden varmistamisessa on vaikeuksia.

Laatikko 3

Esimerkkejä hankkeista, joiden tulosten skaalaamisessa ja/tai niiden taloudellisen kestävyuden varmistamisessa on vaikeuksia

Angolassa [Train for Trade II](#) -hankkeen suunnitellut suoritteet toteutettiin kokonaisuudessaan, mutta hankkeen vaikutukset eivät ole yhtä ilmeisiä. Koulutusta annettiin yhteensä yli 3 000 henkilölle, joista yli puolet työskenteli julkisella sektorilla, jossa henkilöstön vaihtuvuus on suurta ja jossa osaaminen ei välttämättä säily. Ohjelmassa yksilöitiin joitakin arvoketjuja, joilla on vientipotentiaalia, mutta näiden alojen tuottavuutta on edelleen lisättävä. Train for Trade II -ohjelman vaikutus ei ole ollut suuri, mikä johtuu osittain vaikeista ulkoisista tekijöistä. Hankkeen kauppaan liittyviä tulos-/vaikutusindikaattoreita ei myöskään yleensä saavutettu. Näitä ovat muun kuin öljyn maailmanlaajuisen viennin osuus, Eteläisen Afrikan kehitys yhteisön (SADC) maihin suuntautuvan kokonaisviennin arvo ja kyseisiin maihin suuntautuvan muun kuin öljyn viennin osuus.

Kambodžassa EU:n edustusto toteutti [SWITCH-Garment](#) -hankkeen, jolla edistettiin energiatehokkuutta rahoittamalla energiakatselmuksia 50 vaatetehtaassa. Auditointien jälkeen 23 näistä tehtaista päätti panna täytäntöön osan annetuista suosituksista (omalla kustannuksellaan). Yksi yleisimmistä suosituksista oli aurinkopaneelien asentaminen. Kuitenkin vain harvat tehtaot panivat tämän suosituksen täytäntöön, koska Kambodžan lainsäädännössä säädetyt kustannukset aurinkopaneelien liittämisestä sähköverkkoon kumoavat mahdolliset säästöt. Hankkeessa yksilöitiin myös sellaisia vaatetehtaita, joihin energiatehokkuustoimenpiteitä olisi kohdistettava tarkemmin (esim. tehtaot, joissa silitystyötä on paljon ja jotka näin ollen kuluttavat paljon energiaa). Nämä tehtaot ovat kuitenkin usein sellaisten ulkomaisten sijoittajien omistuksessa, jotka eivät aio investoida rakennusten kunnostamiseen.

Tilintarkastustuomioistuin teki tarkastuskäynnin **Malawissa** yhteen maatalouden tutkimusasemaan, jota tuettiin [Kulima-ohjelmasta](#). Edunsaaja katsoi laboratorionsa analyttisen kapasiteetin lisääntymisen tarjoavan tilaisuuden akkreditointiin, joka mahdollistaisi kansainvälisille markkinoille suuntautuvan viennin sertifiointien myöntämisen. Akkreditointia ei kuitenkaan ollut kaavailtu hankkeen suunnittelussa, eikä edunsaaja voi ennustaa, toteutuuko se tai milloin se toteutuu. Lisäksi laboratorio oli tarjonnut joitakin palveluja ilmaiseksi hankkeen alussa, mikä vaikutti haitallisesti sen kestävyyskykyyn. Laboratorio on vasta hiljattain alkanut periä maksuja maanviljelijöiltä ja muilta käyttäjiltä tarjoamistaan palveluista tullakseen omavaraiseksi, mitä se ei tällä hetkellä ole.

Ruandassa kahvin arvoketjun parantamista ja Ruandan kahvimarkkinoiden laajentamista koskevassa hankkeessa ei otettu riittävästi huomioon ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä. Viime aikoina sääolosuhteiden häiriöt (jotka liittyvät ilmastonmuutokseen) ovat vaikuttaneet vuodenaikaan (sadekausi/kuiva kausi) ja siten myös kahvin tuotantocykliin. Kansainvälisten ostajien kanssa saatetaan joutua tekemään myyntisopimuksia ennen kuin sadon koko ja laatu ovat tiedossa, mikä johtaa ennakoimattomiin myyntimääriin ja pienempiin tuloihin.

EU:n edustustojen koordinointi on yleisesti ottaen hyvää, mutta tilaisuus parantaa koordinointia jäsenvaltioiden ja alueellisten EU:n edustustojen kanssa jäi käyttämättä

- 59** Vähiten kehittyneille maille myönnettävää kauppaa tukevaa kehitysapua toteutetaan monimuotoisessa toimintaympäristössä, jossa on mukana useita toimijoita. Näihin kuuluvat kumppanimaat (vähiten kehittyneet maat), jäsenvaltiot (mukaan lukien niiden kansalliset kehitysyhteistyöorganisaatiot, ministeriöt ja suurlähetystöt), muut kansainväliset avunantajat, EU:n edustustot kumppanimaissa, alueelliset EU:n edustustot, komission päätoimipaikka, yksityinen sektori ja kansalaisyhteiskunnan järjestöt. Kauppaa tukevan EU:n kehitysavun koordinoitu toteuttaminen kaikilla tasoilla on avainasemassa, jotta voidaan varmistaa sen tehokas toteuttaminen ja kumppanimaan sitoutuminen.
- 60** Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että useimmat tarkastuskäynnin kohteena olevat EU:n edustustot tekivät tiivistä yhteistyötä vähiten kehittyneiden maiden hallitusten kanssa sekä kahdenvälisesti että osana eri kehitysavun komiteoita, jotka käsittelevät kauppaa tukevaan kehitysapuun liittyviä aloja. Ne käyvät myös jäsenmaita vuoropuhelua yksityisen sektorin kanssa kauppakamarien ja muiden järjestöjen sekä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kautta, erityisesti Global Gateway -strategian hyväksymisen jälkeen.

- 61** Tilintarkastustuomioistuin havaitsi myös, että tarkastuskäynnin kohteena olevien maiden ja komission päätoimipaikan ja EU:n edustustojen välillä oli säännöllistä vuorovaikutusta ja tiedonvaihtoa. Tilintarkastustuomioistuimen EU:n edustustoissa tekemät haastattelut osoittivat kuitenkin, että päätoimipaikan antamaa palautetta EU:n edustustojen raportoinnista voitaisiin parantaa. Tämä koski erityisesti kauppaa tukevasta kehitysavusta laadittua kyselytutkimusta, jonka komission päätoimipaikka lähetti EU:n edustustoille (ks. kohta [67](#)).
- 62** **Team Europe -aloitteilla** pyritään saattamaan yhteen EU ja sen jäsenvaltiot – niiden täytäntöönpanovirastot ja julkiset kehityspankit mukaan luettuina – sekä Euroopan investointipankki ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki. Komission mukaan Team Europe -lähestymistavan tarkoituksena on, että EU ja sen jäsenvaltiot lisäävät ulkoisen toimintansa vaikutusta yhdistämällä voimansa. Kauppaa tukevan avun EU-strategia on EU:n ja sen jäsenvaltioiden yhteinen strategia, jossa asetetaan yhteiset tavoitteet ja mitattavissa olevat päämäärät. Näin ollen Team Europe -aloitteiden avulla voidaan edistää EU:n ja jäsenvaltioiden kauppaa tukevan kehitysavun välttämätöntä täydentävyyttä.
- 63** Tilintarkastustuomioistuin havaitsi kuitenkin, että vaikka tarkastuskäynnin kohteena olleiden maiden suuntaa-antavissa monivuotisissa ohjelmissa suunniteltiin kauppaa tukevaan kehitysapuun liittyviä aloja kattavia Team Europe -aloitteita, niitä ei yleensä toteutettu yhteisenä ohjelmasuunnitteluna, koordinoituna täytäntöönpanona tai yhteisenä seurantana ja raportointina (erityisesti Angolassa ja Malawissa). Tätä tukivat tilintarkastustuomioistuimen suorittamat kahden suurimman avunantajana toimivan jäsenvaltion ulkoasiainministeriöiden edustajien haastattelut, sillä he kyseenalaistavat tällaisten aloitteiden tuottaman lisäarvon käytännön tasolla.
- 64** Kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua yksittäisille vähiten kehittyneille maille kanavoidaan maakohtaisten suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien lisäksi myös alueellisten ohjelmien kautta, joita hallinnoivat alueellisesti toimivaltaiset EU:n edustustot. Tilintarkastustuomioistuimen suorittamista haastatteluista tarkastusten kohteena olevissa maissa käy ilmi, että EU:n edustustojen ja yhden tai useamman alueellisen EU:n edustuston välinen vuorovaikutus oli joissakin tapauksissa vähäistä ja jäsentymätöntä (ks. [Laatikko 4](#)). Tämä huomio on erityisen tärkeä, kun otetaan huomioon muiden kuin maakohtaisten tukitoimien ja kauppaa tukevan EU:n kehitysavun kattavien alueellisten suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien lisääntyminen (ks. kohta [51](#)).

Laatikko 4

Esimerkkejä alueellisista ohjelmista, joissa Malawi on mukana

Suurin osa kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta, jolla vastataan Malawin tarpeisiin ja joka liittyy kaupan alueelliseen yhdentymiseen, annetaan Saharan eteläpuolisen Afrikan vuosien 2021–2027 suuntaa-antavan monivuotisen ohjelman kautta.

Alueellisia ohjelmia ja hankkeita, joissa Malawi on osallisena, toteuttavat EU:n edustustot Sambiassa (kun ne liittyvät itäisen ja eteläisen Afrikan yhteismarkkinoihin – COMESA) tai Botswanassa (kun ne liittyvät eteläisen Afrikan kehitysyhteisöön – SADC).

Suunnitteluvaihetta lukuun ottamatta EU:n edustusto Malawissa ei ole tiiviissä vuorovaikutuksessa EU:n alueellisten edustustojen kanssa kauppaan liittyvissä ohjelmissa, joissa Malawi on mukana. Myös EU:n Malawissa sijaitsevan edustuston on vaikeaa seurata näiden ohjelmien avulla saavutettuja tuloksia.

Malawin kansallisilla viranomaisilla ei myöskään ole riittäviä teknisiä valmiuksia tehokkaaseen yhteydenpitoon COMESAn ja SADC:n sihteeristöjen kanssa. Tämä yhdistettynä Malawin suhteellisen pieneen kokoon ja vähäiseen painoarvoon kauppajärjestelmissä (muihin maihin verrattuna) ja siihen, että alueellisten EU:n edustustojen kanssa ei ole jäsennettyä vuorovaikutusta, vaarana on, että hankkeita ei priorisoida täysin maan tarpeiden mukaisesti. Näin on esimerkiksi EU:n rahoittamassa alueellisessa [hankkeessa, jonka tarkoituksena on luoda keskitetty rajanylityspiste](#).

Hanke kattoi Sambian ja Malawin välisen Nacalan käytävällä sijaitsevan Mwami/Mchinjin raja-aseman, jonka merkitys Malawin viennin kannalta on vähäinen (vain 5 prosenttia kokonaisviennistä), kun taas paljon tärkeämmät Mosambikin ja Tansanian vastaiset rajanylityspaikat eivät vielä toimi kummallakaan puolella.

Komissio seuraa entistä paremmin kauppaa tukevan EU:n tuen tuloksia ja vaikutuksia ja raportoi niistä aikaisempaa enemmän, mutta seuranta ja raportointi ei ole kattavaa

- 65** Vuonna 2017 päivitettyssä kauppaa tukevan avun EU-strategiassa kehoitetaan kattavampaan ja tulospainotteisempaan seurantaan ja raportointiin, jotta kauppaa tukevan EU:n kehitysavun vaikutuksia voitaisiin analysoida ja esitellä paremmin ja jotta saatuja kokemuksia voitaisiin levittää. Tässä jaksossa arvioidaan, onko komissio parantanut kauppaa tukevan kehitysavun seurantaan ja siitä raportointia uusien kauppaa tukevien EU:n kehitysaputoimien hyödyksi ja tukemiseksi.

Komissio on vuodesta 2017 lähtien julkaissut vuosittain kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua koskevia tilannekatsauksia

- 66** Kauppaa tukevan avun EU-strategian mukaisesti komissio on vuodesta 2017 lähtien julkaissut vuosittain kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua koskevia tilannekatsauksia, jossa tuodaan esiin EU:n panos maailmanlaajuiseen kauppaa tukevan kehitysavun aloitteeseen. Näissä katsauksissa analysoidaan EU:n kehitysmaiden kanssa käymässä kaupassa tapahtunutta edistystä ja luodaan yleiskatsaus kaikkiin kehitysmaihiin (myös vähiten kehittyneisiin maihin) suuntautuviin kauppaa tukevan EU:n kehitysavun virtoihin. Raportit perustuvat OECD:ltä lähtöisin oleviin julkista kehitysapua koskeviin tietoihin sekä kauppaa koskeviin Eurostatin tilastoihin.
- 67** Useimpiin tilannekatsauksiin sisältyy myös laadullinen arviointi, joka perustuu komission päätoimipaikan EU:n edustustoille ja vuodesta 2024 alkaen myös kullekin EU:n jäsenvaltiolle lähettämään kahden vuoden välein (joka vuosi vuoteen 2022 asti) tehtävään kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua koskevaan kyselyyn (joka täytetään yhdessä kumppanimaassa sijaitsevien jäsenvaltioiden edustustojen kanssa). Komission mukaan kyselyn avulla voidaan kerätä kentältä palautetta kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta ja jakaa havaittuja hyviä käytäntöjä ja kokemuksia. Viimeisessä, vuonna 2024 tehdyssä kyselyssä kartoitettiin seuraavia asioita:
- o kauppaa tukevan EU:n kehitysavun tarkoituksenmukaisuus ja koordinoitu täytäntöönpano
 - o EU:n kauppapoliittisten välineiden johdonmukaisuus
 - o kauppaa tukevan EU:n kehitysavun panos investointi-ilmaston, alueellisen yhdentymisen ja kaupan helpottamisen parantamiseen sekä sen johdonmukaisuus EU:n Global Gateway -strategian kanssa.
- 68** Lisäksi komissio arvioi vähiten kehittyneille maille annettavaa kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua vuonna 2023 laaditussa kertaluonteisessa erityisselvityksessä. Tästä arvioinnista esitettiin yhteenveto kauppaa tukevan EU:n kehitysavun vuoden 2023 tilannekatsauksen lisätutkimuksessa. Lisätutkimuksessa käsiteltiin vähiten kehittyneiden maiden kaupan alan suorituskykyä ja sitä, miten kauppaa tukeva kehitysapu voisi parantaa niiden kauppavalmiuksia.

69 Lisätutkimuksessa tarkasteltiin kaupan ja kauppaa tukevan kehitysavun kansainvälisiä tilastoja. Tämän lisäksi siihen sisältyi myös kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta tehtyyn kyselyyn (ks. kohta **67**) perustuva laadullinen arviointi, jota käytettiin [vuoden 2022 kauppaa tukevan EU:n kehitysavun tilannekatsauksessa](#) ja jota täydennettiin kuuden tarkastukseen valitun vähiten kehittyneen maan haastatteluilla. Siinä myös verrattiin vähiten kehittyneissä maissa ja muissa kehitysmaissa sijaitsevilta EU:n edustustoilta saatuja vastauksia seuraavien seikkojen osalta:

- o kauppastrategia, hallinto ja sidosryhmien koordinointi
- o kauppaa tukevan kehitysavun tuki maiden auttamiseksi hyötymään kauppasopimuksista ja etuuskohteluista ja
- o kauppaa tukevan kehitysavun tuki työ- ja ihmisoikeussäännöksille, ympäristö- ja ilmastosäännöksille sekä liiketoimintaympäristölle ja investointi-ilmastolle.

Komission kauppaa tukevan EU:n kehitysavun yleinen seuranta ja siitä raportointi ei ole kattavaa

70 Vaikka komissio on parantanut EU:n ja jäsenvaltioiden kauppaa tukevan kehitysavun seuranta- ja siitä raportointia vuodesta 2017 lähtien, edelleen useat konseptuaaliset heikkoudet estävät kokonaiskuvan muodostamisen kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta.

Komission suorittama taloudellisten panosten seuranta ei ole kattavaa

71 Kauppaa tukevan EU:n kehitysavun vuotuisissa tilannekatsauksissa ilmoitetut vuotuiset kokonaisrahoituspanokset on määritelty käyttäen sidottuja määriä, jotka on eritelty joko alueen, tuloryhmän, osa-alueen, sektorin tai rahoitusvirran tyyppin mukaan. Näin ollen minkä tahansa tuloryhmän, kuten vähiten kehittyneiden maiden, seuranta rajoittuu vuotuisiin sitoumuksiin ilman lisäerittelyä.

72 Vähiten kehittyneisiin maihin kohdistuvien kauppaa tukevien EU:n kehitysapuvirtojen komission suorittamassa seurannassa ja niistä raportoinnissa on kolme muuta heikkoutta:

- o Kauppaa tukevat EU:n kehitysapuvirrat raportoidaan sitoumusten perusteella, jotka yleensä ovat monivuotisia mutta jotka kirjataan kokonaisuudessaan sinä vuonna, jona ne allekirjoitetaan. Tämä vaikeuttaa yksittäisten vähiten kehittyneiden maiden vuotuisten kauppaa tukevien EU:n kehitysapumäärärahojen vertailua. Maksusitoumukset eivät myöskään aina toteudu vastaavina maksuina. Kambodžassa tilintarkastustuomioistuin tutki ohjelmaa, jonka sidotuista määrärahoista 13 prosenttia (3,5 miljoonaa euroa 27,5 miljoonasta eurosta) jää käyttämättä, sillä joitakin budjettituen maksamisen edellytyksenä olevia tavoitteita ei kyetty saavuttamaan. Usean avunantajan hankkeet voivat myös viivästyä merkittävästi. Näin tapahtui Malawin Blantyre lentokenttähankkeessa, jota varten allekirjoitettiin 17 miljoonan euron maksusitoumukset vuonna 2019, mutta maksuja ei ole vielä suoritettu.
- o Komissio ilmoittaa, että suuri osa kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta (39 prosenttia vuonna 2022) on muuta kuin maakohtaista tukea. Komission mukaan sillä ole mitään keinoa arvioida, missä määrin tätä tukea kanavoidaan myös vähiten kehittyneille maille ja missä määrin tuki auttaa kehittämään kauppavalmiuksia ja infrastruktuuria, joita vähiten kehittyneet maat tarvitsevat voidakseen hyötyä alueellisesta ja maailmanlaajuisesta kaupasta.
- o Kauppaa tukevan kehitysavun sitoumusten tekemisen ja siitä raportoinnin välillä on edelleen yli kahden vuoden viive (komission helmikuussa 2025 julkaisemassa vuoden 2024 kauppaa tukevan EU:n kehitysavun tilannekatsauksen tiedot ulottuvat vain vuoteen 2022 asti). Vuonna 2017 päivitettyssä kauppaa tukevan avun EU-strategiassa kehoitettiin jo lyhentämään tätä viiveaikaa (ks. kohta [51](#)).

Tuotosten ja saavutettujen tulosten kokonaisvaltaisen seurannan puute

73 Kauppaa tukevan EU:n kehitysavun tilannekatsaukset eivät sisällä tietoja kauppaa tukevan EU:n kehitysavun tuotoksista ja saavutetuista tuloksista, eikä komissio ole toimittanut tilintarkastustuomioistuimelle mitään muuta asiakirjaa, joka sisältäisi tällaisia tietoja. Tällaisia tietoja on saatavilla vain yksittäisistä hankkeista tai rahoitusohjelmista (ks. kohta [57](#)). Tietoja ei ole koottu mihinkään asiakirjaan päätoimipaikassa tai maan tasolla kansallisten ohjeellisten maaohjelmien ja suuntaa-antavien monivuotisten ohjelmien täytäntöönpanon seuranta varten (ks. [laatikko 5](#)).

Laatikko 5

Esimerkkejä olennaisista kauppaan liittyvistä indikaattoreista, joita ei aina seurata

Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että yhdessä neljästä tarkastuskäynnin kohteena olleesta maasta (Angolassa) vuosien 2021–2027 suuntaa-antavaan monivuotiseen ohjelmaan sisältyi olennaisia kaupan yhdentymistä tai viennin monipuolistamista koskevia indikaattoreita määrällisine tavoitteineen, jotka oli tarkoitus saavuttaa vuoteen 2027 mennessä (esim. Afrikan maihin suuntautuvan viennin osuus, kaivannaisteollisuuden tai muun kuin öljyn viennin osuus prosentteina bkt:sta). Tilintarkastustuomioistuin havaitsi kuitenkin, että EU:n Angolan-edustusto ei seurannut vuosittain edistymistä näiden indikaattoreiden saavuttamisessa eikä näitä indikaattoreita käytetty järjestelmällisesti käynnistettäessä tähän alaan liittyviä hankkeita.

Lisäksi tarkastajat totesivat, että Kambodžan vuosien 2014–2020 maaohjelmassa oli indikaattoreita, jotka koskivat kilpailukyvyyn parantamista koti- ja vientimarkkinoilla (esim. vesiviljelytuotanto elintarviketurvan varmistamiseksi ja vientikysynnän täyttämiseksi), mikä on olennaista kauppaa tukevan kehitysavun kannalta. Vuosien 2014–2020 maaohjelmaa ei ole arvioitu, eikä ole laadittu arviointia siitä, saavutettiin odotetut tulokset.

Ekologisen ja sosiaalisen kestävyuden puutteellinen arviointi

- 74** Kestävyystavoitteista raportoidessaan komissio käyttää OECD:n [Rion tunnusmerkkejä](#) ja [tasa-arvopolitiikan indikaattoria](#) sen seuraamiseen, kohdistuvatko kauppaa tukevan EU:n kehitysavun sitoumukset ekologisen ja sosiaalisen kestävyden tukemiseen.
- 75** Raportoinnista tuli kuitenkin kattava vasta, kun siihen sisällytettiin kauppaa tukevan EU:n kehitysavun puitteissa myönnettävät lainat myös Euroopan investointipankin alkaessa käyttää kyseisiä tunnusmerkkejä ja indikaattoreita vuonna 2022. Tunnusmerkeillä ja indikaattoreilla on mahdollista saada vain vajavainen arvio kauppaa tukevan kehitysavun sosiaalisesta kohdentamisesta. Ne eivät kata esimerkiksi ihmisarvoisten työolojen tai uusien työpaikkojen luomista. Komissio ei raportoinut, kuinka paljon kauppaa tukevan kehitysavun rahoitus todella vastasi näihin tunnusmerkkeihin ja indikaattoreihin, eikä se oli ilmoittanut mahdollisista vaikutuksista.

Kysely ei tarjoa luotettavaa pohjaa EU:n edustustojen palautteen keräämiselle kauppaa tukevasta EU:n kehitysavusta

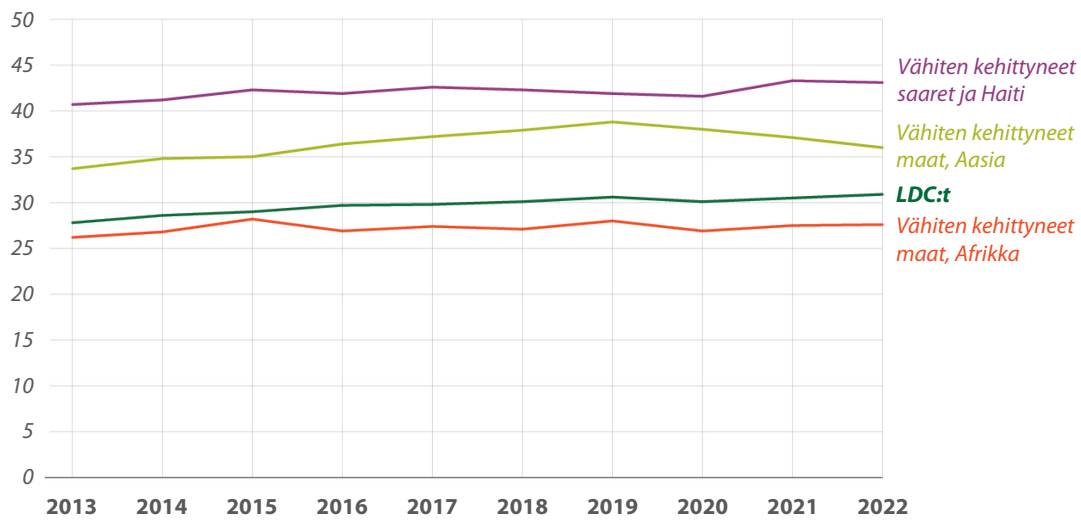
- 76** Komissio sisällyttää kauppaa tukevan EU:n kehitysavun tilannekatsauksiinsa laadullisen arvioinnin, joka perustuu kyselyyn, jonka se on lähettänyt EU:n edustustoille ja vuodesta 2024 lähtien myös kullekin EU:n jäsenvaltiolle (ks. kohta [67](#)). Tarkastajat huomasivat vähiten kehittyneihin maihin tehdyissä tarkastuskäynneissä, että kysely oli pääosin erillään EU:n edustustojen ohjelmasuunnittelusta ja raportoinnista.
- 77** Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että kyseinen kysely ei tarjoa luotettavaa pohjaa kentältä saadun palautteen kokoamiselle kauppaa tukevan EU:n kehitysavun merkityksellisyydestä ja koordinoidusta täytäntöönpanosta eikä saatujen kokemusten kartoittamiselle, sillä
- o kyselylomakkeen hyödyllisyys nykyisessä muodossaan on kyseenalainen, kun otetaan huomioon kauppaa tukevan kehitysavun käsitteen erilaiset tulkinnat. Eräät tarkastuskäynnin kohteena olleet EU:n edustustot perustivat vastauksensa kauppaa tukevan kehitysavun suppeaan määritelmään (jolloin mukana ei ole esimerkiksi infrastruktuurihankkeita), kun taas toiset käyttivät WTO:n/OECD:n määritelmään perustuvaa laajempaa määritelmää (ks. kohta [31](#))
 - o useat vähiten kehittyneissä maissa sijaitsevat EU:n edustustot eivät vastanneet kyselyyn, jonka vastausprosentti oli 74 prosenttia vuonna 2022 ja ainoastaan 42 prosenttia vuonna 2024 ja
 - o kolmella neljästä tarkastuskäynnin kohteena olleesta EU:n edustustosta oli huomattavia vaikeuksia saada komission tietokannasta luettelo kauppaa tukevan kehitysavun sopimuksista kehitysapukomitean koodeineen, vaikka ne ovat välttämättömiä kattavan palautteen antamiselle kauppaa tukevasta kehitysavusta.

Kauppaa tukevan EU:n kehitysavun vaikutuksia kauppaan mitataan hyvin vähän

- 78** Tilintarkastustuomioistuin on tietoinen, että kauppaa tukevan EU:n kehitysavun vaikutusta vähiten kehittyneisiin maihin on vaikea arvioida, koska talouden rakennemuutos riippuu myös hallituksen toimista, muiden kansainvälisten avunantajien tuesta ja monista ulkoisista tekijöistä. Kuten WTO on todennut, kauppaa tukevan kehitysavun yksittäisiä hankkeita pidemmälle ulottuvia vaikutuksia on vaikea määrittää. Panosten ja vaikutusten välisiä syy-seuraussuhteita ei ole mahdollista erottaa tai osoittaa viennin monipuolistumisen lisääntymisessä, saati sitten tulo- ja köyhyystason muutoksissa.

- 79** Komissio raportoi vähiten kehittyneiden maiden osuudesta maailmankaupasta vuosittain julkaistavassa kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua koskevissa tilannekatsauksessa. Vähiten kehittyneiden maiden osuus maailmanlaajuisesta viennistä on pysynyt noin 1 prosentissa vuodesta 2011 lähtien (ks. [kaavio 1, liite I](#)), mikä on selvästi alle 2 prosentin tavoitteen, joka asetetaan kauppaa tukevan avun EU-strategiassa ja asianomaisen kestävä kehityksen tavoitteessa (ks. [22 kohta](#)). Vuonna 2022 näiden maiden osuus EU:hun suuntautuvasta viennistä oli 2,2 prosenttia, eli se on pysynyt lähes muuttumattomana vuodesta 2017.
- 80** Kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua koskevaan vuoden 2023 tilannekatsaukseen liittyvään lisätutkimukseen sisältyi myös laadullinen arviointi vähiten kehittyneiden maiden liiketoiminta- ja investointiympäristön parantamiseksi myönnettävästä kauppaa tukevasta EU:n kehitysavun tuesta. Laadullista arviointia varten kyselyyn vastanneista vähiten kehittyneiden maiden EU:n edustustoista 28 prosenttia ilmoitti, että kauppaa tukevan EU:n kehitysavun tavoitteena oli parantaa maan liiketoiminta- ja investointiympäristöä vain vähän tai ei lainkaan (muissa kehitysmaissa vastaava osuus oli 13 prosenttia).
- 81** Vähiten kehittyneiden maiden kaupankäyntivalmiuksien mittaamiseen on käytettävissä useita lähteitä, mutta komissio ei hyödynnä niitä selvittääkseen, miten kauppaa tukevalla EU:n kehitysavulla voitaisiin tehokkaammin parantaa tilannetta. Näihin kuuluvat muun muassa tuotantovalmiuksien indeksi, Maailmanpankin [logistiikan suorituskykyindeksi](#) ja Kansainvälisen kauppakeskuksen [Trade tracker](#) -kaupan seurantaväline ja [Export Potential Map](#) -vientipotentiaalikartta. Tuotantovalmiuksien indeksi (ks. kohta [39](#)) on moniulotteinen mittari, jolla mitataan tuotantoresursseja, yrittäjyysvalmiuksia ja tuotantosuhteita, jotka yhdessä määrittävät maan kyvyn tuottaa tavaroita ja palveluita ja mahdollistavat maan kasvun ja kehityksen. UNCTAD:in lukujen perusteella tilintarkastustuomioistuon toteaa, että vähiten kehittyneiden maiden tuotantovalmiudet eivät ole parantuneet merkittävästi viime vuosina. Näin on erityisesti Afrikan vähiten kehittyneissä maissa (ks. [kaavio 7](#)). Neljästä tarkastuskäynnin kohteena olleesta maasta kolmessa (Angola, Kambodža ja Malawi) indeksin pisteet jopa laskivat vuosien 2017 ja 2022 välillä. UNCTADin lukujen perusteella vähiten kehittyneiden maiden tuotantovalmiuksien indeksin pistemäärät olivat vuonna 2022 huomattavasti alhaisemmat kuin muiden kehitysmaiden (30,9 vähiten kehittyneillä mailla ja 46,8 muilla kehitysmailla).

Kaavio 7 | Vähiten kehittyneiden maiden tuotantovalmiuksien indeksi

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin UNCTADin tietojen perusteella.

Tilintarkastustuomioistuimen III jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Bettina Jakobsenin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 24. kesäkuuta 2025 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Tony Murphy
presidentti

Liitteet

Liite I – Tietoa tarkastuksesta

- 01** Kehitysmaissa kauppa ja erityisesti rajat ylittävä kauppa on tärkeää kasvun kannalta, sillä se voi nostaa miljoonia ihmisiä pois köyhyydestä. Näillä mailla ja erityisesti vähiten kehittyneillä mailla on kuitenkin merkittäviä haasteita, jotka vaikuttavat niiden pääsyyn alueelliseen ja maailmanlaajuiseen kauppaan. Tällaisia voivat olla esimerkiksi tuotantovalmiuksien puute, sääntelyyn, hallintoon ja hallintokäytäntöihin liittyvät kaupan esteet, heikot liiketoimintaympäristöt, heikko infrastruktuuri, luotettavan standardointi- ja vientisertifiointijärjestelmän puute, heikko institutionaalinen kehys sekä yksityissektorin erittäin hankalat ja kalliit rahoitusmahdollisuudet.

Vähiten kehittyneet maat

- 02** Yhdistyneet Kansakunnat (YK) katsoo vähiten kehittyneiden maiden (Least Developed Countries, LDC-maat) olevan valtioita, jotka ovat rakenteellisista, historiallisista ja maantieteellisistä syistä erittäin epäedullisessa asemassa kehitysprosessissaan. Vähiten kehittyneet maat tarvitsevat näin ollen kaikista eniten huomiota kansainväliseltä yhteisöltä¹.

¹ YK:n vähiten kehittyneiden maiden määritelmä, UNCTAD.

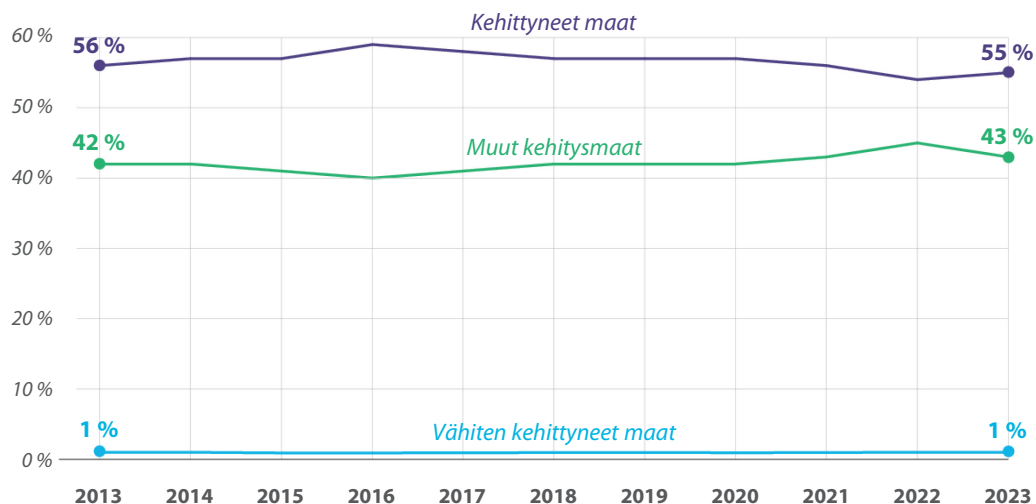
03 YK:n määritelmän mukaan vähiten kehittyneillä mailla tarkoitetaan maita, joiden tulotaso on alhainen ja joissa on merkittäviä rakenteellisia esteitä kestäväälle kehitykselle. Jotta maa voidaan luokitella vähiten kehittyneeksi maaksi, sen on täytettävä kolme kriteeriä (tulot asukasta kohti, inhimilliset voimavarat sekä talouden ja ympäristön haavoittuvuus) ja hyväksyttävä luokitus. Vähiten kehittyneiden maiden luettelo on laajentunut vuoden 1971 alkuperäisestä 25 maasta 52 maahan vuonna 1991 ja 44 maahan joulukuussa 2024. Vähiten kehittyneet maat jakautuvat seuraaville alueille:

- **Afrikka** (32): Angola, Benin, Burkina Faso, Burundi, Djibouti, Eritrea, Etelä-Sudan, Etiopia, Gambia, Guinea, Guinea-Bissau, Keski-Afrikan tasavalta, Komorit, Kongon demokraattinen tasavalta, Lesotho, Liberia, Madagaskar, Malawi, Mali, Mauritania, Mosambik, Niger, Ruanda, Sambia, Senegal, Sierra Leone, Somalia, Sudan, Tansania, Togo, Tšad ja Uganda
- **Aasia** (8): Afganistan, Bangladesh, Jemen, Kambodža, Laos, Myanmar, Nepal ja Itä-Timor
- **Karibia** (1): Haiti
- **Tyynenmeren alue** (3): Kiribati, Salomonsaaret ja Tuvalu

04 YK:n [kehityspolitiikan komitea](#) tarkistaa vähiten kehittyneiksi maiksi luokitelluiden maiden luettelon kolmen vuoden välein. Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen kattamalla ajanjaksolla 2017–2024 seuraavat neljä maata poistettiin vähiten kehittyneiden maiden listalta ja luokitellaan nyt alemman keskitulotason maiksi: Päiväntasaajan Guinea (2017), Vanuatu (2020), Bhutan (2023) sekä São Tomé ja Príncipe (2024). Tällä hetkellä useita vähiten kehittyneitä maita on vähiten kehittyneiden listalta poistumisen eri vaiheissa. Näistä kolme (Bangladesh, Laosin demokraattinen kansantasavalta ja Nepal) on suunniteltu poistettaviksi listalta vuonna 2026, ja kolmen muun (Salomoninsaarten, Kambodžan ja Senegalin) odotetaan siirtyvän pois vähiten kehittyneiden maiden listalta vuonna 2027 ja vuonna 2029.

05 Monet rakenteellisista haasteista, jotka johtivat vähiten kehittyneiden maiden ryhmän luomiseen, ovat edelleen olemassa, ja uusia haasteita on tullut esiin. Nykyiseen vähiten kehittyneiden maiden ryhmään kuuluu noin 880 miljoonaa ihmistä, mikä on 12 prosenttia maailman väestöstä. Vähiten kehittyneiden maiden osuus maailman bruttokansantuotteesta (bkt) on kuitenkin vain alle 2 prosenttia, ja yli 75 prosenttia vähiten kehittyneiden maiden väestöstä elää edelleen köyhydessä². Vähiten kehittyneet maat ovat erittäin alttiita ilmastonmuutoksen vaikutuksille, koska niillä ei ole sopeutumiseen tarvittavia resursseja. Kaikkien kehitysmaiden osuus maailmanlaajuisesta viennistä on noin 45 prosenttia. Vähiten kehittyneiden maiden osuus on tästä kuitenkin vain 1 prosentti, mikä sysää ne marginaaliin muihin kehitysmaihiin verrattuna (ks. [kaavio 1](#)).

Kaavio 1 | Vähiten kehittyneiden maiden osuus maailmanviennistä verrattuna muihin kehitysmaihiin ja kehittyneisiin maihin

Lähde: ECA, WTO:n ja Kansainvälisen kauppakeskuksen tietojen perusteella.

Huom. Erät kokonaismäärät eivät pyöristyksestä johtuen välttämättä vastaa yksittäisten lukujen summaa.

² YK:n vähiten kehittyneiden maiden määritelmä, UNCTAD.

Kauppaa tukeva kehitysapu

- 06** Kauppaa tukeva kehitysapu on aloite, jonka tarkoituksena on auttaa kehitysmaita, erityisesti vähiten kehittyneitä maita, kehittämään kaupankäyntivalmiuksia ja infrastruktuuria, joita ne tarvitsevat hyötyäkseen maailmankaupasta. Kauppaa tukeva kehitysapu, jolla pyritään edistämään talouskasvua ja kestäväää kehitystä, on osa julkista kehitysapua, joka koostuu avustuksista ja muista kuin markkinaehtoisista lainoista (eli lainoista, joiden ehdot ovat lainanottajalle edullisemmat kuin markkinakorot) ja joka on suunnattu kauppaan liittyviin ohjelmiin ja hankkeisiin.
- 07** Maailman kauppajärjestö (WTO)³ lanseerasi kauppaa tukevan kehitysavun käsitteen ensimmäisen kerran Hongkongin ministerikokouksessa joulukuussa 2005. WTO ei voi antaa kehitysapua itse, koska se ei ole kehitysyhteistyövirasto. Sen sijaan se pyrki saamaan lukuisat olemassa olevat kehitysapumekanismit toimimaan tehokkaammin yhdessä.
- 08** Tätä varten WTO perusti helmikuussa 2006 työryhmän, jonka tavoitteena oli pohtia kauppaa tukevan kehitysavun toteuttamista käytännössä. Heinäkuussa 2006 [työryhmä suositteli](#), että kauppaa tukevassa kehitysavussa olisi keskityttävä avunsaajamaiden tarpeiden kartoittamiseen, avunantajien toiminnan vahvistamiseen ja sen olisi toimittava sillanrakentajana avunantajien ja kehitysmaiden välillä. Koska kauppa itsessään on jo lähtökohtaisesti laajaa ja monimutkaista toimintaa, WTO katsoo, että myös kauppaa tukevan kehitysavun käsite on laaja, eikä sitä ole helppo määritellä⁴. Se on kuitenkin yhdessä OECD:n kanssa määritellyt kauppaa tukevan avun sisältävän seuraavat:
- o tuotantovalmiuksien kehittäminen (sisältäen kaiken maatalouden, metsätalouden, kalastuksen, teollisuuden, mineraalivarojen ja kaivannaisteollisuuden, pankkitoiminnan ja matkailun tuen) – investoiminen toimialoihin ja sektoreihin, jotta maat voivat monipuolistaa vientiään ja hyödyntää suhteellista etuaan
 - o kotimaanmarkkinat, alueelliset ja maailmanlaajuiset markkinat yhdistävä taloudellinen infrastruktuuri – tieverkkojen, satamien, rautateiden, energialaitosten rakentaminen ja televiestinnän kehittäminen ja
 - o kauppapolitiikka ja sääntely sekä kauppaan liittyvät mukautukset – maiden auttaminen kehittämään kauppastrategioita, neuvottelemaan tehokkaammin ja jalkauttamaan tuloksia.

³ [WTO](#) on ainoa maailmanlaajuinen kansainvälinen järjestö, joka käsittelee valtioiden välisen kaupan sääntöjä.

⁴ [Aid for Trade fact sheet](#).

Kauppaa tukeva EU:n apu

- 09** Vuonna 2005 pidetyn WTO:n konferenssin jälkeen EU hyväksyi vuonna 2007 oman kauppaa tukevaa kehitysapua koskevan strategiansa, jota päivitettiin vuonna 2017. EU:lla ei ole erillistä ja kohdennettua kauppaa tukevan EU:n kehitysavun rahoitusohjelmaa. Kauppaa tukeva EU:n kollektiivinen kehitysapu (DAC:n koodien mukaan EU:lta ja sen jäsenvaltioiden yhteensä myöntämä tuki) vähiten kehittyneille maille on viime vuosina pysynyt suhteellisen vakaana. Kauppaa tukeva EU:n kollektiivinen kehitysapu vähiten kehittyneille maille ajanjaksolla 2017–2022 oli 17,2 miljardia euroa, josta pelkästään EU:n 5,4 miljardin euron osuus oli lähes kolmannes. Saksan, Ranskan, Ruotsin ja Alankomaiden osuus jäsenvaltioiden kauppaa tukevasta kehitysavusta vähiten kehittyneiden maille on yhteensä noin 80 prosenttia.
- 10** Kauppaa tukevan kehitysavun lisäksi EU on vuodesta 2001 lähtien tarjonnut vähiten kehittyneille maille [etuuskohteluja järjestelyä](#). EU:n ”Kaikki paitsi aseet” -järjestelmä takaa automaattisesti kaikille vähiten kehittyneiden maiden tuotteille tullittoman ja kiintiöttömän pääsyn EU:n markkinoille aseita ja ampumatarvikkeita lukuun ottamatta. Järjestelmästä säädetään [yleisestä tullietuusjärjestelmästä \(GSP\) annetussa asetuksessa](#), jossa kehitysmaille myönnetään erityiskohtelu ja poiketaan siten WTO:n [suosituimmuuskohtelun](#) periaatteesta. Jos vähiten kehittynyt maa täyttää vähiten kehittyneiden maiden ryhmästä poistumisen kriteerit ja se luokitellaan alemman keskitulotason maaksi kolmen vuoden siirtymäkauden jälkeen, se ei enää voi hyödyntää Kaikki paitsi aseet -järjestelmää, vaan se kuuluu automaattisesti [yleisen tullietuusjärjestelmän \(vakio-GSP\)](#) piiriin (matalan tulotason ja alemman keskitulotason maita koskeva järjestely). Vaihtoehtoisesti maa voi pyrkiä hyödyntämään [GSP+-järjestelmää](#), joka on kestävä kehitystä ja hyvää hallintoa edistävä erityisjärjestelmä.

Tehtävät ja vastualueet

- 11** Vähiten kehittyneille maille myönnettävää kauppaa tukevaa kehitysapua toteutetaan monimutkaisessa toimintaympäristössä, jossa on mukana useita toimijoita. Näihin kuuluvat vähiten kehittyneet maat, jäsenvaltiot (mukaan lukien niiden kansalliset kehitysyhteistyöorganisaatiot, ministeriöt ja suurlähetystöt), muut kansainväliset avunantajat, EU:n edustustot kumppanimaissa, alueelliset EU:n edustustot, komission päätoimipaikka, Euroopan investointipankki (EIP), yksityinen sektori ja kansalaisyhteiskunnan järjestöt.

- 12** EU:n toimeksianto kauppaa tukevan kehitysavun antamiseen vähiten kehittyneille maille kuuluu pääasiassa komission kansainvälisten kumppanuuksien pääosaston (PO INTPA) vastuualueeseen. Kansainvälisten kumppanuuksien pääosasto panee täytäntöön kauppaa tukevan avun EU-strategian ja tuen vähiten kehittyneille maille. Sen tavoitteena EU:n kasvu- ja työllisyystuen keskeisenä osana edistää kauppaa kehityksen tukemiseksi sekä edistää kehitysmaiden integroitumista alueellisiin ja maailmanlaajuisiin arvoketjuihin ja kauppavirtoihin⁵. Kauppapolitiikan ja taloudellisen turvallisuuden pääosasto (PO TRADE) vastaa EU:n kauppapolitiikasta EU:n ulkopuolisten maiden kanssa, mukaan lukien vähiten kehittyneet maat.
- 13** Euroopan ulkosuhdehallintoon (EUH) kuuluvilla EU:n edustustoilla vähiten kehittyneissä maissa on myös merkittävä rooli. Ne laativat vuotuisia ohjelmia ja toimintasuunnitelmia, joihin voi sisältyä kauppaa tukevaa kehitysapua, jos se on osa kyseisen maan strategiaa.
- 14** Euroopan investointipankki toimii kehityspankkina kauppaa tukevan kehitysavun alalla. Tammikuussa 2022 Euroopan investointipankki perusti uuden kehitysosaston, EIP Globalin käsitelläkseen kaikkea EU:n ulkopuolella myönnettävää luototusta ja muita operaatioita. Euroopan investointipankki voi päättää myöntää valtion lainan suoraan ilman avustuksia, tai muissa toimissa komissio myöntää rahoituslähteitä yhdistelevän avustuksen Euroopan investointipankin lainan mahdollistamiseksi.

Tarkastuksen laajuus ja tarkastustapa

- 15** Tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskysymykset ovat kohdassa [07](#), ”Keskeiset viestit”. Tilintarkastustuomioistuin ei ole viime vuosina käsitellyt tätä aihetta, ja sen kertomuksen tarkoituksena on osaltaan parantaa vähiten kehittyneille maille suunnatun kauppaa tukevan EU:n kehitysavun hallinnointia komissiossa ja välittää päätöksentekijöille tietoa uusien kauppaa tukevan kehitysavun hallintojärjestelyjen tulevista tarkistuksista.
- 16** Tarkastus kattoi ajanjakson vuodesta 2017, jolloin kauppaa tukevan avun EU-strategiaa päivitettiin, aina vuonna 2024 toteutettuihin toimiin asti. Viimeisimmät käytettävissä olevat yhdistetyt tiedot ulottuvat kuitenkin vain vuoteen 2022 asti.

⁵ PO INTPA strateginen suunnitelma 2020–2024.

- 17** Tarkastus perustuu asiakirja-aineiston laajaan analyysiin ja kansainvälisten kumppanuuksien pääosaston ja kauppapolitiikan pääosaston haastatteluihin päätoimipaikassa ja EU:n edustustoissa sekä EUH:n henkilöstön haastatteluihin EU:n edustustoissa. Tilintarkastustuomioistuin järjesti kokouksia myös WTO:n ja YK:n kauppaj- ja kehityskonferenssin kanssa sekä tapasi Ranskan ja Alankomaiden virallista kehitysavusta vastaavia ministeriöiden edustajia.
- 18** Sen lisäksi, että tilintarkastustuomioistuin arvioi kaikki vähiten kehittyneet maat kattavaa kauppaa tukevaa EU:n kehitysapua kokonaisuutena, paikan päällä tehtävään tarkastukseen valittiin seuraavat neljä vähiten kehittynyttä maata: Ruanda, Malawi, Angola ja Kambodža. Maat valittiin niin, että ne erosivat toisistaan koon, taloudellisen kehityksen, tuotantovalmiuksien ja ulkoisten kauppajärjestelyjen osalta. Samalla pyrittiin maantieteelliseen tasapainoon.
- 19** EU:n edustustojen osalta tilintarkastustuomioistuin tutki tarvearviointeja koskevia menettelyjä, hankkeiden valintaa ja toteuttamista sekä kauppaa tukevan EU:n kehitysavun seurantaa ja siitä raportointia. Näissä neljässä maassa toimivien EU:n edustustojen henkilöstön⁶ lisäksi tilintarkastustuomioistuin haastatteli kansallisia viranomaisia, kansainvälisiä avunantajia, hankkeiden edunsaajia sekä yksityissektorin ja kansalaisyhteiskunnan edustajia.
- 20** Tilintarkastustuomioistuin valitsi näissä neljässä vähiten kehittyneessä maassa myös yhdeksän kauppaa tukevaan kehitysapuun liittyvää interventiota paikalla tehtävään tarkastukseen. Interventiot valittiin siten, että ne kattoivat erilaisia interventiotyyppejä eri sektoreilla ja toteutusvaiheissa (ks. [Taulukko 1](#)). Näihin ei voitu sisällyttää infrastruktuurihankkeita, koska kyseisellä ajanjaksolla käynnistetyt sopimukset eivät olisi ehtineet edistyä riittävästi arvioitaviksi. Tilintarkastustuomioistuin tutki tarkastukseen valittujen interventoiden yhteyksiä kauppaa tukevaan kehitysapuun ja tarvearviointiin sekä niiden täytäntöönpanon laatua ja saavutettuja tuloksia.

⁶ Tilintarkastustuomioistuin haastatteli myös niiden muiden EU:n edustustojen henkilöstöä, joiden alueelliseen vastuuseen tarkastuskäynnin kohteena olevat vähiten kehittyneet maat kuuluvat.

Taulukko 1 | Otos tarkastukseen valituista interventioista

Maa	Otsikko	EU-rahoitus (miljoonaa euroa)
Ruanda	National Agricultural Export Development Board Laboratory (Kansallisen maatalousvientiä kehittävän lautakunnan laboratorio)	3,3
Ruanda	Markkinalähtöinen lähestymistapa arvoketjujen parantamiseen ja Ruandan kahvimarkkinoiden laajentamiseen	2,5
Malawi	KULIMA – Maatalouden edistäminen Malawissa	100
Malawi	Tekninen apu Malawin tukemiseksi kahdenvälisissä ja alueellisissa kauppaneuvotteluissa	1
Angola	Laboratoriolaitteiden ja -tarvikkeiden toimittaminen	1,4
Angola	Train for Trade II	5,5
Kambodža	SWITCH-Garment – Vaatealan kestävien energiakäytäntöjen edistäminen Kambodžassa	3
Kambodža	ARISE + Kambodža – ASEANin alueellisen integraation tukiohjelma – Kambodža	7,4
Kambodža	CAPFISH Capture – kalansaaliiden jälkikäsittelyn tehostaminen	16

Lyhenteet

AKT-valtiot	Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtiot
AfT	Kauppaa tukeva kehitysapu
bkt	Bruttokansantuote
COMESA	Itäisen ja eteläisen Afrikan yhteismarkkinat
DAC	Kehitysapukomitea
EIP	Euroopan investointipankki
EIR	Tehostettu integroitu toimintakehys
EKKR+	Euroopan kestävän kehityksen rahasto plus
EUH	Euroopan ulkosuhdehallinto
LDC:t	Vähiten kehittyneet maat (Least Developed Countries)
MIP	Suuntaa-antava monivuotinen ohjelma
NDICI	Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline
NIP	Maaohjelma
ODA	Julkinen kehitysapu
ODCs	Muut kehitysmaat
OECD	Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö
Pk-yritykset	Pienet ja keskiuuret yritykset
PO INTPA	Kansainvälisten kumppanuuksien pääosasto
PO TRADE	Kauppapolitiikan ja taloudellisen turvallisuuden pääosasto
SADC	Eteläisen Afrikan kehitysyhteisö
SDG	YK:n kestävän kehityksen tavoitteet
UNCTAD	YK:n kauppaa- ja kehityskonferenssi
WTO	Maailman kauppajärjestö
YK	Yhdistyneet kansakunnat

Sanasto

Edunsaaja	EU:n talousarviosta hankkeen tai ohjelman toteuttamista varten avustuksen tai lainan saava luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.
EU:n edustusto	EU:n diplomaattinen edustus EU:n ulkopuolisessa maassa tai kansainvälisen järjestön yhteydessä.
Euroopan kestävän kehityksen rahasto plus	EU:n avustuksista, takauksista ja muista rahoitusvälineistä koostuva paketti kestävän ja osallistavan taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen sekä sosioekonomisen selviytymiskyvyn edistämiseen pääosin Afrikassa ja Euroopan naapurustossa.
Global Gateway -strategia	EU:n strategia, jonka tavoitteena on luoda yhteyksiä ympäri maailmaa investoimalla digitaali-, energia- ja liikenneinfrastruktuuriin sekä vahvistamalla terveydenhuolto-, koulutus- ja tutkimusjärjestelmiä.
Kansalaisyhteiskunta	Valtiosta ja liike-elämästä erillinen yhteiskunnan osa, joka koostuu yhdistyksistä ja muista ryhmittymistä, jotka edustavat yleistä etua.
Kestävän kehityksen tavoitteet	Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmassa asetetut 17 tavoitetta, joilla pyritään edistämään kaikkien maiden toimia aloilla, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä ihmiskunnalle ja maapallolle.
LDC-maiden listalta pois siirtyminen	Yhdistyneiden Kansakuntien menettely, jossa vähiten kehittynyt maa poistuu listalta ja siirtyy alemman keskitulotason maaksi.
Liiketoimintasuunnitelma	Yhteenvedo yrityksen toimintaan ja talouteen liittyvistä ennusteista ja määritetään, kuinka yritys aikoo saavuttaa päämääränsä.
Maailman kauppajärjestö	Maailmanlaajuinen järjestö, joka käsittelee valtioiden välisen kaupan sääntöjä ja toimii kauppasopimusten neuvottelemisen ja kauppakiistojen ratkaisemisen foorumina.
Muu kuin markkinaehtoinen laina	Laina, joka on myönnetty ehdoin, jotka ovat huomattavasti edullisemmat kuin markkinoilla on saatavilla.
Rahoituslähteiden yhdistäminen	Käytäntö, jossa EU:n avustuksia yhdistetään julkisilta ja yksityisiltä rahoittajilta saataviin lainoihin tai pääomiin.
Rion tunnusmerkit	OECD:n määrittelemä indikaattori, joka kuvaa, missä määrin toiminta edistää Rion yleissopimusten tavoitteiden saavuttamista.
Sitoumus	Talousarviossa tietyn menoerän, kuten sopimuksen tai avustussopimuksen, rahoitukseen varattu määrä.
Toimintasuunnitelma	Asiakirja, jossa vahvistetaan toimenpiteet tietyn tavoitteen saavuttamiseksi.
Tulokset	Hankkeen tai ohjelman välittömät vaikutukset sen päätyttyä. Vaikutuksia voivat olla esimerkiksi kurssin osallistujien työllistymismahdollisuuksien parantuminen tai yhteyksien parantuminen uuden tien rakentamisen ansiosta.

Vaikutus

Päätökseen saatetun hankkeen tai ohjelman laajemmat pitkän aikavälin seuraukset, kuten koko väestölle koituvat sosioekonomiset hyödyt.

Komission ja Euroopan ulkosuhdehallinnon vastaukset

<https://www.eca.europa.eu/fi/publications/sr-2025-17>

Tarkastuksen eteneminen

<https://www.eca.europa.eu/fi/publications/sr-2025-17>

Tarkastustiimi

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksissaan tulokset tarkastuksista, joita se kohdistaa EU:n toimintapolitiikkoihin ja ohjelmiin tai yksittäisten talousarvioalojen hallinnointiin liittyviin aihealueisiin. Tilintarkastustuomioistuin valitsee ja suunnittelee nämä tarkastustehtävät tavoitteenaan mahdollisimman suuri vaikuttavuus. Se ottaa huomioon tuloksellisuuteen tai sääntöjen noudattamiseen kohdistuvat riskit, tulojen tai menojen määrän, tulevat kehityssuuntaukset sekä poliittiset näkökohdat ja yleisen edun.

Tästä tuloksellisuuden tarkastuksesta vastasi III tarkastusjaosto, jonka erikoisalana ovat ulkoiset toimet, turvallisuus ja oikeus. Tarkastusjaoston puheenjohtaja on Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Bettina Jakobsen. Tarkastusta johti Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Viorel Ștefan.

TEKIJÄNOIKEUDET

© Euroopan unioni, 2025

Datan ja asiakirjojen uudelleenkäyttöä koskevat Euroopan tilintarkastustuomioistuimen periaatteet vahvistetaan avoimen datan politiikkaa ja asiakirjojen uudelleenkäyttämistä koskevassa [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen päätöksessä 6-2019](#).

Ellei toisin ilmoiteta (esimerkiksi yksittäisissä tekijänoikeusilmoituksissa), Euroopan tilintarkastustuomioistuimen sisältöihin, jotka EU omistaa, myönnetään käyttöoikeudet [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#) -käyttöoikeuden nojalla. Tämä merkitsee, että uudelleenkäyttö on yleensä sallittua, jos sisällön tuottaja mainitaan asianmukaisesti ja sisältöön tehdyistä muutoksista ilmoitetaan. Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle kuuluvan sisällön uudelleenkäyttäjä ei saa vääristää asiakirjojen alkuperäistä merkitystä tai sanomaa. Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa mistään seurauksista, jotka johtuvat uudelleenkäytöstä.

Uudelleenkäyttäjän on hankittava tarvittavat lisäoikeudet, jos tietyssä sisällössä (esimerkiksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen henkilöstöstä otetuissa valokuvissa) esitetään tunnistettavissa olevia henkilöitä tai jos sisällössä on mukana kolmansien tahojen töitä.

Jos tällainen lisäoikeus saadaan, se kumoaa ja korvaa yllä mainitun yleisen käyttöoikeuden. Lisäoikeutta koskevassa luvassa on selvästi ilmoitettava käyttöoikeuden rajoitukset.

Jos sisällöt eivät ole EU:n omaisuutta, voi olla, että lupa niiden käyttöön tai jäljentämiseen on pyydettävä suoraan asianomaisilta tekijänoikeuksien haltijoilta.

Tietokoneohjelmistot tai asiakirjat, joihin kohdistuu teollisoikeuksia, kuten patentteja, tavaramerkkejä, rekisteröityjä malleja, logoja ja nimiä, eivät kuulu Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudelleenkäyttöperiaatteiden piiriin.

EU:n toimielinten verkkosivuilla (joiden verkkotunnuksen loppuosa on europa.eu) on linkkejä ulkopuolisille Internet-sivustoille. Koska Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa näistä sivustoista, on suositeltavaa, että tutustutte niiden tietosuoja- ja tekijänoikeusperiaatteisiin.

Tilintarkastustuomioistuimen logon käyttö

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen logoa ei saa käyttää ilman tilintarkastustuomioistuimen ennakkosuostumusta.

HTML	ISBN 978-92-849-5485-8	ISSN 1977-5792	doi:10.2865/2248201	QJ-01-25-042-FI-Q
PDF	ISBN 978-92-849-5486-5	ISSN 1977-5792	doi:10.2865/1079632	QJ-01-25-042-FI-N

LAINAUKSET

Euroopan tilintarkastustuomioistuin, [erityiskertomus 17/2025](#): Kauppaa tukeva EU:n kehitysapu vähiten kehittyneille maille – Tarpeisiin puututaan – mutta EU-rahoitus jää jälkeen vuoden 2030 tavoitteesta, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2025.

Kehittyvät maat ja maailman vähiten kehittyneet maat kohtaavat merkittäviä haasteita, jotka vaikeuttavat niiden pääsyä alueellisen ja maailmanlaajuisen kaupankäynnin piiriin. Kauppaa tukevan kehitysavun muodossa tapahtuva avustaminen auttaa näitä maita kehittämään kaupan valmiuksia ja infrastruktuuria. EU päivitti vuonna 2017 sen omaa kauppaa tukevaa kehitysapustrategiaansa ja keskittyi entistä enemmän vähiten kehittyneisiin maihin. Tilintarkastustuomioistuin tutki, onko komissio kohdennanut, toteuttanut ja valvonut asianmukaisesti EU:n kauppaa tukevaa apua näissä maissa. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että vaikka tätä tukea yleisesti ottaen toimitetaan tarpeiden mukaisesti, strategian vuoden 2030 rahoitustavoitteen saavuttamisessa ei ole edetty suunnitellusti. Tilintarkastustuomioistuin esittää viisi suositusta, joiden tarkoituksena on parantaa vähiten kehittyneille maille suunnatun EU:n kauppaa tukevan avun hallinnointia komissiossa.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus, annettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla.

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

Euroopan unionin
julkaisutoimisto

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Puh. +352 4398-1

Tiedustelut: eca.europa.eu/fi/contact
Verkkosivut: eca.europa.eu
Sosiaalinen media: @EUauditors